

עַרְבוֹת

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 90 | אב תש"ף | אוגוסט 2020

SOS WiFi

אם לא שמעתם עדיין על SOS WiFi אתם כנראה לא מחוברים לרשתות החברתיות. הפרויקט, שאותו מובילה עמותת בין השיטין, נועד לאפשר תקשורת זמינה במסלולי טיול שאין בהם קליטה סלולרית, במטרה להציל חיים. הפרויקט שהתחיל לפני שנתיים כרעיון הוא היום פתרון זמין במסלולי טיול. עמ' 16

חיים לויטה ומנחם מרקוס
במדור חדש: חידת מקום
עמ' 41

רונן כץ על חינוך ושינויים ועל
הקשר ביניהם
עמ' 24

הקשר בין חממות פיראטיות לגידול
קנאביס והתרופפות האחיזה בשטחי הנגב
עמ' 20

יזמים? פרילנסרים? בעלי עסק? הצטרפו למרחב העבודה המשותף באזור התעשייה ספיר

בואו
ליום ניסיון
חינם

×
×
×

דיירי הקליקה נהנים משכירות חודשית מסובסדת, אינטרנט מהיר,
חדר ישיבות, מטבח מאובזר, מגוון קורסים, הרצאות וליווי מנטורינג

×
×
×

מור ממן 052-3355343 | נועה ריבנבך 052-4260888
קליקה ערבה תיכונה | klikaarava@gmail.com

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

בית הספר של החופש הגדול הסתיים השבוע לאחר שהחל את פעילותו ב-1 ביולי מייד עם סיום שנת הלימודים. השנה הרחיב בית הספר של החופש הגדול את פעילותו הן מבחינת משך הזמן שפעל והן מבחינת מספר שכבות הגיל שלקחו בו חלק. שילוב הכוחות וגיבוש התוכנית שהכינו צוות מרכז הקהילה וצוות בית הספר, אפשרו תוכנית מלאה ועשירה. הפעילות התקיימה תחת המגבלות וההנחיות.

בשבוע שעבר השתתפו למעלה מ-50 חניכי שכבת ט' בקורס מד"צים אזורי. לנוכח ביטול קורס המד"צים הארצי, מחלקת הנוער ומרכז קהילה ערבה יזמו והוציאו לפועל קורס מקומי שעסק בתפקידי המדריך, היכרות עם כלים להדרכה, ואופי ההדרכה בימי מגפת הקורונה. למרות המגבלות מרכז קהילה ערבה קידם יוזמה להקרנת סרטי קולנוע לילדים ולמבוגרים בחודשי הקיץ במתחם דרייב-אין ערבה באזור התעשייה ספיר. יש משמעות גדולה בפתרונות וביזומות כאלה, במציאות שבה עלינו "להמציא את עצמנו מחדש" וליצור כלים חדשים כדי לא לוותר על הערך וההנאה הנובעים מתרבות, מחברה ומקהילה.

בימים אלה מתפרסם "קול קורא למלגות לסטודנטים". המלגות והאפשרות ללמוד לתואר ראשון בערבה הן פרי עבודתם המאומצת של צוות מרכז הצעירים, מרכז קהילה ערבה, יחד עם מפעל הפיס ותוכנית פר"ח. במסגרת הקול קורא יחולקו 20 מלגות - כל מלגה ע"ס 10,000 ש"ח לסטודנט לשנה. הסטודנטים שיזכו במלגה ישתתפו בתוכניות התנדבות ותרומה לקהילה. זהו צעד משמעותי ומחולל שינוי לאפשרות לרכוש השכלה אקדמית בערבה.

לאחרונה אירחנו את מנהל רשות המים גיורא שחם וצוותו ביחד עם פטריק פרטוש מנהל אספקת המים במחוז נגב וצוותו לסיור בנושא אספקת המים לערבה. בסיור נסקרה פעילות הפיתוח הנעשית באזור הכוללת בניית מאגרים אופרטיביים נוספים לערבה - מאגר עופרים בכניסה למושב עידן ומאגר צופר ופעילות שיקום הקידוחים באזור על מנת לאפשר את אספקת המים הסדירה בהתאם לצרכים הגדלים. הוצגה התוכנית שבמסגרתה תחבר הערבה למים מותפלים שיגיעו מצפון ומדרום. החיבור ייעשה תוך 5 שנים. בסיור הודגש שלא די בהגדלת כמות המים וישנה חשיבות מכרעת לאיכות המים המסופקים על מנת לאפשר את המשך הפיתוח החקלאי הרחבת תמהיל הגידולים באזור.

יובל פלאוט סיים החודש את עבודתו במקורות לאחר 26 שנים - כולן בערבה. יובל, תושב ספיר, ניהל ב-15 השנים האחרונות את אזור הערבה התיכונה עבור מקורות והיה שותף בקידום ופיתוח מערכת המים בערבה. אני מודה ליובל על העשייה החשובה והמשפיעה על משק המים בערבה ומאחל לו הצלחה רבה בהמשך הדרך. אני מאחל גם הצלחה ליובל מויאל אשר ימלא את מקומו.

ד"ר מיכאל ריבקיין, רופא המשפחה שלנו, יוצא לגמלאות לאחר 27 שנות עבודה בערבה. רופא משפחה בערבה הוא תפקיד המחייב מעורבות, היכרות, דיסקרטיות וראייה שלמה של האדם המטופל שהוא חבר בקהילה. ד"ר מיכאל ניחן בכל אלו ובגישה אמפטית ומקצועית. רבים מאיתנו גדלו והתפתחו תחת עינו הפקוחה של ד"ר מיכאל, כולנו זכינו לטיפולו המסור. אני מאחל לד"ר מיכאל סיפוק, עשייה ועניין ואני בטוח שיוסיף להעניק לנו מיכולותיו ומניסיונו. תודה מכולנו על שנים של דאגה וטיפול שהענקת לנו.

ביום רביעי, 30/9/2020, תקיים המועצה אירוע הוקרה לציון יציאתו לגמלאות. פרטים יפורסמו בהמשך.

את ד"ר מיכאל מחליפה ד"ר שי וולף המתגוררת עם משפחתה בעין-יהב. אני מאחל הצלחה לד"ר שי ובריאות טובה לכולנו. המשך קיץ קריר לכולנו,

אייל בלום

ראש המועצה האזורית הערבה התיכונה

תוכן עניינים

3 דבר ראש המועצה

4 חדשות ערבה

כתבות

16 **תקשורת מצילת חיים, שחר**
קציר ורינת רוזנברג מדברים
על פרויקט SOS WiFi

20 **התפוררות, רועי גלילי**
על צמיחתן של חממות
קנאביס פיראטיות בערבה

24 **חינוך ושינוי, רונן כץ**
מספר על השנה הראשונה
והשונה שלו בערבה

מדורים

27 אישון במדבר

28 שירה

29 עשינו עסק

30 ללוש

32 צפר צמרת

34 אבנים מתגלגלות

36 עוד מבט

38 חיים ברשת

40 עת לכל חפץ

41 חידת מקום

42 המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

המועצה האיזורית הערבה התיכונה

צילום שער

שחר קציר בודק את המערכת שהותקנה
בנחל כזיב. **צילום:** באדיבות עמותת בין
השיטין, פרויקט SOS WiFi

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

אנו מכבדים זכויות יוצרים ועושים מאמץ לאתר את בעלי הזכויות בצילומים המגיעים לידינו. אם זיהיתם בגיליון זה צילום אשר לא ניתן לו קודיט כנדרש, פנו אלינו ונדאג לעדכן ולתקן.

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

מנכ"לית

נערכים לקראת שנת הלימודים תשפ"א

לקראת שובם בחודש הבא של התלמידים למסגרות החינוכיות בגנים ובבתי הספר, נערכים צוותי החינוך לקליטת התלמידים ומכינים את תוכנית הלימודים לשנת הלימודים תשפ"א. כמדי שנה, צוות התחזוקה של המועצה פועל לחדש ולשפץ את בתי הספר בחופשת הקיץ לקראת פתיחת שנת הלימודים. לאור הגידול

והמקצועיות של ד"ר מיכאל הם חלק בלתי נפרד מחיינו בערבה. ההערכה הרבה שהוא זוכה לה לאורך השנים מקולגות וממטופלים, היא עדות ליחס החם ולמסירות שמאפיינים אותו בעבודתו. אני מודה לו מקרב לב על עשייתו המבורכת למען הערבה ולמען תושביה ומאחלת לו הצלחה, בריאות והנאה בהמשך.

עינב דורי
מנכ"לית

המבורך במספר התלמידים, המועצה רכשה אוטובוס חדש לצי האוטובוסים של המועצה. לאחרונה פרסמנו מכרז לגיוס נהג נוסף שיצטרף לצוות הנהגים המסור של המועצה. אני מאחלת לכולנו, לתלמידים, למורים, להורים ולכל המערך העוטף ומקיים את מערכת החינוך, המשך חופשה נעימה וחזרה טובה לשגרת הלימודים בחודש הבא.

בימים אלה ד"ר מיכאל יוצא לגמלאות. המסירות הרבה, מאור הפנים, הרצינות, האמפטיה

חינוך

מסכמים שנה שונה

שנת הלימודים תש"ף הסתיימה ואנחנו כבר בפתחה של שנת תשפ"א. השנה החולפת הייתה שונה מכל מה שפגשנו עד היום והציבה לכולנו אתגרים גדולים ולא מוכרים. **הגיל הרך:** לצד הקשיים שאיתם נאלצנו להתמודד השנה, קרו גם דברים יפים ומשמחים. הרחבנו את תוכנית "גן בטבע". התוכנית פעלה במימון שותפות אוסטרליה ערבה של הסוכנות היהודית, משרד החינוך והמועצה האזורית. לצד זאת התקיימה גם תוכנית טיולים, שבמסגרתה כל גן יצא לטיול בערבה. בתקופת הקורונה הקפידו צוותי הגנים לשמור על קשר רציף

הספר היסודי פתחנו בפעילות לימודית וחברתית. יצאנו לטיולים שנתיים וספורים והפעלנו תוכניות העשרה. שמנו השנה דגש בקיום שיח בנושא אקלים בית ספרי וקיימנו פעילויות בנושא. בחודש מרץ עם סגירתו של בית הספר, מצאנו את עצמנו במציאות שחייבה בחינה מתמדת של הדרך הטובה ביותר לקיום מסגרת לימודים בתנאים שנוצרו. משימות מקוונות, מטלות יצירתיות, שיחות אישיות וכמובן שיעורי זום. בתחילה כולנו חשנו זרות וגעגוע לבית הספר ולמפגש האישי. עם הזמן שחלף וההבנה שזו מציאות מתמשכת, למדנו למצוא את הטוב ואת ההזדמנויות הקיימות בשגרה החדשה. צלחנו את התקופה המאתגרת

עם הילדים והוריהם בשיחות זום, סרטונים, בשליחת ערכות פעילות, חלות לשבת ועוד. צוות תוכנית "מעלות" והצוותים המקצועיים של גני משרד החינוך ליוו והדריכו את הגנות. לאורך כל התקופה, צוות הפסיכולוגים של השירות הפסיכולוגי ועובדות סוציאליות מהמחלקה לשירותים חברתיים נתנו מענה ייעוצי. עם החזרה לשגרה קיבלו צוותי החינוך את הילדים בשמחה ותוך הקפדה על נוהלי הקורונה. בימים אלו מתקיימת פעילות קיץ בכל הגנים. בגני משרד החינוך פועלת קייטנת ביה"ס של החופש הגדול, והגנים של הגילים הצעירים ממשיכים לפעול כשגרה. **יסודי שיטים:** את שנת הלימודים תש"ף בבית

צילום: עירי עפאים

בוגרי כיתה י"ב - מחזור ל"ט

צילום: יאיר גולומב

לימודים בבית הספר היסודי

בזכות הצוות החינוכי של בית הספר שהתגייס ללמידה ונתן מענה לכל הצרכים שעלו. שינויים ליוו אותנו גם בחזרה לבית הספר עם מסכות, עמדות היגיינה, הפסקות נפרדות לכל כיתה, שמירת מרחק ועוד הנחיות שיצרו שגרת חיים שונה מאוד מזו שהכרנו. גילינו שוב עד כמה חשוב שלתלמידים תהיינה דמויות חינוכיות שמלוות אותם. הצוות למד את הדרך הנכונה להגיע לכל תלמיד ותלמידה, לקיים קשר עם התלמידים וללמד באופן מותאם לצרכים שלהם תוך שמירה על זמינות וקשר. המציאות דרשה מהתלמידים להפוך באחת ללומדים עצמאיים, לגלות אחריות, ולמצוא דרכי תקשורת חדשות. והם עשו זאת באופן מעורר הערכה. להורים היה תפקיד חשוב בתהליך שעברו התלמידים. הם הפכו ברגע לנוכחים ושותפים מלאים בשיעורי הכיתה, במטלות התלמידים, ובשיח הלימודי והחינוכי היומיומי.

מיזם הקיימות של האו"ם. תלמידים מכיתות ט' ערכו עבודות חקר מדעיות במעבדות החווה במו"פ. השנה הושקעו מאמצים רבים בקידום עבודות הגמר של תלמידי תיכון שיטיס-דרכא ותלמידים רבים כבר החלו לכתוב הצעות מחקר בתחומים שונים ומגוונים. החווה הובילה גם פעילות עם שכנינו מירדן, פעילות משותפת לתלמידי י"א-י"ב בתחומי הביולוגיה המולקולרית. למרות הקורונה הצליחו מורי החווה לפתח תוכניות לימוד מתקדמות ללמידה מרחוק ולערוך "קייטנת" צפרות וירטואלית שאליה הצטרפו כ-200 משפחות.

למצב החדש מרבית התלמידים השתלטו על האתגר הטכנולוגי. הצלחנו לקיים מערכת למידה מסודרת ולתת גם מענה אישי. החזרה לבית הספר באמצע חודש מאי לוותה בסימני שאלה וחוסר בהירות. ההתמודדות היומיומית בבית הספר הייתה לא פשוטה ושינוי אופי הלמידה נתן אותותיו בכול. שנת הלימודים הסתיימה באחת, ללא טקסים ומסיבות סיום. סיימנו את השנה בתחושה שלמרות האתגר הגדול, אי-הוודאות וההוראות המבלבלות חדשות לבקרים, הצלחנו ליצור מערכת למידה טובה, נתנו מענה לכלל התלמידים ולמדנו שאפשר ללמד וללמוד גם באופן מקוון.

מערכת החינוך בערבה עסוקה בימים אלו בהיערכות לשנת הלימודים תשפ"א בתנאי אי-ודאות. בשלב זה לא ניתן לדעת איך תיפתח השנה. למידה בקפסולות? למידה מרחוק? ולכן אנו נערכים למספר תרחישים אפשריים:

- כל המסגרות יפתחו ויפעלו תחת הגבלות של משרד הבריאות.
- ילדי הגן ותלמידי א'-ד' יתחילו את שנת הלימודים במסגרות הרגילות ושאר התלמידים בלמידה מרחוק.
- כל המסגרות יפעלו בלמידה מרחוק. בעזרתם של צוותי החינוך ניערך ונוכל להתמודד ולתת מענה לכל אחד מהתרחישים.

"חממת הערבה": השנה נערכו בחווה מגוון גדול של פעילויות עבור מרבית תלמידי הערבה. בבוסתן שיטיס התקיימה תוכנית שכללה לימודים בתחומים של עיצוב, ביומימיקרי (השראה מהטבע), צמחי מרפא, מיחדוש, מטבח בוסתן, הדפסת תלת-ממד, חיתוך לייזר, ארכיאולוגיה, יוגה, חקלאות וקיימות. התקיימו גם שיעורי בוסתן לתלמידים הצעירים (כיתות א'-ב') ושיעורי יזמות לתלמידי כיתות ו'. לתלמידי כיתות ז' התקיימה תוכנית העשרה ובחירה שכללה עיצוב, אומנות, הדפסת תלת-ממד, מדעים, נגרות ורובוטיקה מבוססת ארדואינו. תלמידים מכיתה ח' לקחו חלק בתוכנית מצטיינים ועלו לגמר הארצי בתחרות

תיכון שיטיס דרכא: בחטיבת הביניים היו השנה שינויים פדגוגיים רבים: תלמידי שכבת ז' למדו השנה בחממת הערבה; תלמידי שכבת ח' למדו את תחום ההומניסטיקה בקורסים בתחומים נבחרים; ותלמידי ט' נחשפו למקצועות חדשים אשר נלמדים בחטיבה עליונה כחלק מתהליך ההכנה והחשיפה למעבר לחטיבת העליונה. תלמידי חטיבת הביניים זכו לתוספת של שעתיים אומנויות וספורט. התלמידים זכו גם לשיעורים אשר מאפשרים להם להביא לידי ביטוי כישורים כמו מצוינות במתמטיקה בתוכנית האצה במתמטיקה של אוניברסיטת בר אילן, תוכנית "מדעניות העתיד" שהתלמידות שהשתתפו בה היו שותפות השנה במיזם בינלאומי מתחום הקיימות ועוד ועוד. בחטיבה העליונה, מבלי דעת מה צופן העתיד, שילבנו כבר מתחילת השנה למידה מקוונת בשלושה תחומים: מדעי המחשב בשכבת י"א, מבוא למדעים בשכבת י' ולשון בשכבת י"א. במהלך מחצית א' הספיקו חלק מהתלמידים ליהנות מסמינרים וסידורים לימודיים, מהכנה לצה"ל ולשנת שירות. מעט אחרי שהתחילה המחצית השנייה, הקורונה טרפה את הקלפים, ובהתראה של יום נערכנו ללמידה מקוונת בכל הכיתות. לרגע לא הפסקנו ללמד, ללמוד, לחדש ולשמור על קשר עם התלמידים. לאחר הסתגלות

מרכז קהילה ערבה

פעילויות בחופשת הקיץ

בית הספר של החופש הגדול הגיע השבוע לסיומו לאחר חודש וחצי של פעילות שבה לקחו חלק יותר מ-230 תלמידים, בוגרי כיתות א'-ד'. השנה נבנתה התוכנית מתוך רצון לספק חוויית למידה אקטיבית ופיזית במרחבי למידה חלופיים, רחבי ידיים וחיוניים במיוחד השנה, כמענה להנחיות הריחוק שמגפת הקורונה הביאה עימה. בכל שבוע עסקו התלמידים בנושא מרכזי אחר בהנחיית צוות מדריכים מקצועיים בתחומים שונים: טבע וסביבה, ספורט, שחייה, סדנאות יצירה ונגרות, הישרדות ומיומנויות שטח: הסוואה, גששות, שדאות, שימוש בחבל, משחקי ODT, ועוד. מלבד הפסקה של שבוע אחד לצורכי בידוד ממגפת הקורונה, ושינויים הכרוכים בעניין, הצלחנו לבצע את התכנית ביצירתיות וגמישות רבה ובהתאם להנחיות משרד הבריאות. תודה גדולה לצוות המדריכים המצוין שהוביל את הקייטנה: מדריכי עבודה עברית, מד"צים, מדריכי דרך לוטן, מדריכי רשות הטבע והגנים באילת, בית ספר שדה חצבה, מאמני השחייה,

צוות מחלקת הספורט, מדריכי האומנות, כל זאת בהובלה מקצועית ובטוחה של גליה קפ ורינת בן זמרה.

לאורך כל הקייטנה הצטרפו לצוות המדריכים צעירים מאוסטרליה שהגיעו דרך שותפות ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית. המדריכים האוסטרליים סייעו בהתנדבות בהדרכת החניכים, הובילו שיעורי אנגלית בהתאם לנושא בכל שבוע ותרמו רבות לקייטנה. הקייטנה העשירה והאיכותית התקיימה במחיר השתתפות סמלי, הודות לתקציב שניתן ממשרד החינוך ותמיכה תקציבית שניתנו מהמועצה וממרכז קהילה ערבה.

מחנות ספורט: בחודש שעבר התקיימו מחנות הספורט במסגרת תוכנית מוגנות לקיץ בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים. הספורטאים הצעירים התאמנו מדי יום, קידמו ושיפרו את הכושר הגופני ואת המיומנויות הספציפיות בכל ענף.

קורסים לנוער: מחלקת הנוער בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים מקיימת במסגרת תוכנית להב"ה, קורסים עם מנחים מקצועיים לגילאי ז' ומעלה: קורס D.J. וקורס קונדיטוריה. הקורסים מתקיימים פעם בשבוע בקבוצות קטנות וזוכים להצלחה גדולה. גם הקורסים

המקסימים לבוגרי כיתות ד'-ו' שהובילו והנחו בני הנוער עצמם - צילום עם עירי עפאים ואפייה עם אור לוריא - זכו להצלחה גדולה ולביקוש רב.

תוכנית לילדים מהעדה הבדואית: זו שנה שנייה שמתקיימת פעילות ייעודית בשפה הערבית לילדי העדה הבדואית בערבה. התוכנית הייחודית נוצרה על ידי מחלקת הנוער בשיתוף המחלקה לשירותים חברתיים ומחלקת החינוך, בהובלתה של ח'נאן ג'פאלי, והיא כוללת מגוון פעילויות: שיעורי יוגה, שיעורי ערבית, פעילות אומנות, משחק ותנועה. השנה הדריכו בתוכנית בני נוער בוגרים מהעדה, אשר הפגינו אחריות ודוגמה אישית לאחיהם הצעירים.

כל פעילויות הקיץ מתקיימות בהתאם להנחיות משרד הבריאות למניעת הדבקה בנגיף הקורונה. תודה גדולה לצוות מרכז קהילה ערבה הפועל ביצירתיות ובמסירות להתאמת התוכניות למציאות המשתנה, ויוצר קיץ פעיל ובטוח לילדי הערבה.

אילת להב ביגר מנהלת מרכז קהילה ערבה

צילום: פאני בן דוד

דרייב-אין ערבה באזור התעשייה ספיר

ד"ר מיכאל רבקין יוצא לגמלאות

בסוף חודש יולי יצא ד"ר מיכאל לגמלאות לאחר 25 שנות עבודה בערבה. קצרה היריעה מלתאר את תרומתו, השפעתו ונוכחותו המשמעותית. הכבוד והאהבה של ד"ר מיכאל למקצוע ולתושבים היו מעוררי השראה ורוגע. ד"ר מיכאל עם לב הזהב שלו נגע בכל אחד ואחת מאיתנו - מקטן ועד גדול ועל כך אנו מודים לו מאוד.

ביום רביעי, 30/9/20, תקיים המועצה אירוע הוקרה לציון יציאתו לגמלאות. האירוע יתקיים כמובן ברוח הזמן, בהתאם להנחיות ולכללים המותרים. מידע מפורט יצא בהמשך. לנעליו של ד"ר מיכאל נכנסת ד"ר שי וולף המתגוררת עם משפחתה בעין-יהב. איחולי הצלחה לד"ר שי עם כניסתה לתפקיד החדש.

אפשריבריא

זו השנה השנייה שהמועצה זוכה להיות בין הרשויות המובילות את תוכנית "אפשריבריא", ונהנות מתמיכתה הכספית של המדינה לקידום אורח חיים בריא. מתחילת השנה וגם במהלך משבר הקורונה פיתחנו וקידמנו מספר פעילויות ואירועים המותאמים לערבה: שבוע ספורט ובריאות בביה"ס התיכון "שיטיס-דרכא"; ימי בריאות ואורח חיים בריא לעובדי המועצה ושלוחותיה; ימי ניקיון ושמירה על הסביבה במערכת החינוך; הרצאות ומפגשים בנושא תזונה בריאה ואורח חיים בריא; סדנת "אורח חיים בריא" לגיל השלישי; חוגי ספורט ופעילות גופנית לקבוצות אוכלוסייה שונות: גיל-רך, מבוגרים, גיל שלישי; סדנאות בריאות לילדים ובני נוער. מטרת תוכנית "אפשריבריא" היא לבסס את מחויבותה של הרשות המקומית לקידום בריאות בקהילה. עוד על התוכנית הלאומית "אפשריבריא" ניתן לקרוא באתר של משרד הבריאות.

בברכת בריאות לכולנו וימים טובים,
עיריית שחר
מנהלת מחלקת גיל שלישי ובריאות

מתנדבים לכיבוי אש

בחודש מאי עלה באש צימר במושב חצבה בעקבות קצר חשמלי. התגובה המהירה של תושבים מנעה מהאש להתפשט ולגרור לנזקים נוספים. אני מזכיר שיש חשיבות גדולה לביצוע בדיקה תקופתית של תקינות אמצעי ההגנה והכיבוי של בתי המגורים ובתי העסק. גם הסרת מפגעים מיותרים ועשבייה יבשה יכולה להציל חיים.

מענה מהיר במקרים של שריפה הוא חיוני ואני קורא לתושבים המעוניינים להצטרף למערך הכבאות כמתנדבים לפנות אליי. במידה שנצליח להגדיל את מספר המתנדבים, יתווסף רכב כיבוי שיופעל על ידי צוות המתנדבים האזורי.

אורי לב
קב"ט

לאחרונה קיבלו מתנדבי מד"א בערבה חיזוק של מתנדבים חדשים שהצטרפו לצוות המיומן

אימון שמירה על כשירות של צוות טג"ח של יחידת חילוץ ערבה
צילום: אורי לב

החברה לפיתוח ובניין הערבה

נמשך פיתוח אזור התעשייה

בתקופה אחרונה לנוכח השינויים שחלו בעקבות מגפת הקורונה, ישנה התעניינות גוברת מצד בעלי עסקים המעוניינים בשטחי

מסחר זעיר ומשרדים באזור התעשייה. לאור זאת אנו נערכים להמשך הפיתוח של אזור התעשייה בשדרוג של תשתיות המים, הסדרת שילוט וחיבור אינטרנט מהיר.

אנו מקדמים את אירועי הסתיו - יוגה ערבה ופסטיבל סרטים בערבה, לנוכח

המציאות המשתנה ובהתאם לתקנות השעה. אנו נערכים לכך שייטכן שנאלץ לשנות אירועים אלו ולהתאימם.

מרכז וידור פועל בתקופה זו רק בסופי שבוע ו/או בתיאום עם קבוצות ופעילות קיץ נקודתית.

נעמי בקר
מנכ"לית

פיתוח

הכשרת שטחים הקלאים צופר

עבודות הכשרת 1,000 דונם לחקלאי צופר אשר יחליפו את השטחים החקלאיים שפוננו ממובלעת צופר נמצאות בעיצומן. במהלך החודש הקרוב תחל עבודת תשתית המים בשטחים אלו. הצפי לסיום כל העבודות הוא בסוף שנת 2020.

פיתוח תשתיות מגורים: בימים אלה אנו מצויים בשלב תכנון מפורט מתקדם לקראת אישור התוכנית לפיתוח מגרשי מגורים ל-38 נחלות חקלאיות ו-28 מגרשי הרחבה קהילתית בצופר. תכנון זה משלים את תוכניות המועצה לפיתוח מגרשים בכל היישובים והגדלת היצע המגרשים לקליטה בערבה.

מור זילברשטיין
מנהל פיתוח

צמיחה דמוגרפית

קורס מנהלי יישובים

כחלק מפיתוח מנהיגות מקומית נפתח לאחרונה קורס מנהלי יישובים. הקורס מיועד למרכזי משקים, מזכירי יישובים ואנשי מפתח ביישובים. הקורס יימשך כשנה ויקנה למשתתפים ידע בניהול של היישוב והקהילה. המפגשים במסגרת הקורס מותאמים לאופי היישובים והאזור ויעסקו בניהול כלכלי, הקניית ידע משפטי, תהליכי קליטה, תהליכי תכנון, פיתוח תחום גיוס משאבים ועבודה מול גורמי ממשל. מנהל מרחב ערבה של החטיבה להתיישבות אופיר צימרינג והיועץ הארגוני המלווה את מחלקת צמיחה דמוגרפית מני כץ שותפים לפיתוח תוכנית הקורס ולניהולו.

יונתן נריסנה
רכז צמיחה דמוגרפית

מרכז המשתלמים

לומדים בקיץ

בחודשים האחרונים הלימודים בקמפוס בספיר התקיימו בהתאם להנחיות התו הסגול ובמהלך חודש יולי הציגו הסטודנטים את תוצאות עבודות החקר שלהם במשקים. לנוכח סגירת השמיים, 1,160 הסטודנטים של שנת הלימודים 2019-2020 שהסתיימה ביוני, עדיין נמצאים בערבה מבלי יכולת לתכנן את יציאתם חזרה לארצותיהם. משרד החוץ האריך את אשרת השהייה שלהם עד לאוקטובר 2020. לאור זאת לחודשים יולי אוגוסט הוכנה תוכנית לימודים חדשה הכוללת: ניהול בעיתות משבר, אקולוגיה וסביבה, אנרגיה מתחדשת, ביו-גז ביתי ועוד.

פרויקטים של בוגרי AICAT: שגרירות ישראל בקניה ריכזה תוכניות עסקיות לפרויקטים של בוגרינו עבור תחרות AGRI-NOW. בימים אלה היא צפויה להכריז על חמשת הזוכים שיקבלו תמיכה וסיוע בהקמתם.

חני ארנון
מנהלת מרכז משתלמים

אינטרנט ערבה

התחדשות אתר הערבה

אתר הערבה www.arava.co.il מתרענן ומתחדש. האתר לא השתנה אך הפך לידידותי יותר למשתמש והוא כולל:

הקטנת גודל תמונת דף הבית: החלק העליון של הדף הפך להיות שקוף למחצה.

כתבו ל-gilat@arava.co.il או דרך "צור קשר" באתר. אם מעניין אתכם לצפות בשינויים שנעשו באתר הערבה לאורך השנים (האתר קיים כבר מ-1997!!) מוזמנים לדף: www.arava.co.il/122

גילה טל
מחלקת אינטרנט

הפניות לקישורים חשובים: מתחת לתמונה נוספו כפתורים גדולים וצבעוניים, המיועדים להפנות לחלקים חשובים באתר.

אפשרות לתפריט נוסף: הכפתורים מודולריים, ניתן להכניס 3-4 כפתורים על פי הצורך ולקשר לכל דף או לתפריט, כמו הכפתור הירוק - "הכול לתושב" שמפנה לדף תפריט. אשמח לקבל הערות, הארות והצעות בנושא אתר הערבה ויישומן (אפליקציה) הערבה.

נפתח מתחם העסקים והיזמות

מתחם היזמות "קליקה ערבה תיכונה" נפתח בחודש שעבר בנוכחות מנכ"ל המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל - אריאל משעל, יו"ר החטיבה להתיישבות - גאל גרינוואלד ותושבים. "קליקה ערבה תיכונה" הוא חלל עבודה משותף המאפשר השכרה של עמדות עבודה ב"אופן ספייס" או במשרדים בהתאם לצורך של כל שוכר. המתחם כולל חדר ישיבות מאובזר, מטבחון, וכמובן תשתית אינטרנט מהיר זמינה.

במתחם כבר החלו לפעול בעלי עסקים ויזמים ראשונים. לקהילת היזמים במתחם ניתנת אפשרות להצטרף להרצאות וסדנאות, לקבל ליווי של מנטורים מקצועיים, נטוורקינג והשתתפות בקורסים מקצועיים. כל זאת במטרה לחזק את היזמות בערבה, ליצור הזדמנויות עסקיות, לסייע לעסקים מקומיים ולהגדיל את מגוון התעסוקות באזור. המתחם מצטרף לרשת של 45 מתחמי עבודה משותפים שהוקמו בשנים האחרונות בשיתוף המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל במטרה

קליקה ערבה תיכונה

צילום: מאיה מיימוני

morm@arava.co.il

פייסבוק: "קליקה ערבה תיכונה".

מור ממן

מנהלת מתחם "קליקה ערבה תיכונה"

לעודד יזמות בפריפריה.

יש לכם עסק או יזמות ואתם רוצים לקדם אותם? אתם מוזמנים להגיע למתחם, להתרשם ולשמע מה יש לנו להציע. להצטרפות 052-3355343

תיירות

תיירות פנים ולילות לבנים

באין תיירות נכנסת ולנוכח העובדה שאין טיסות לחו"ל, פיתחנו פעילות הפונה לתיירות פנים - לקהל הישראלי. קהל זה מחוזר על ידי כל מחלקות ועמותות התיירות בכל האזורים בארץ והתחרות היא יומיומית ואינטנסיבית. היתרון שלנו הוא שהערבה והמדבר ממותגים כאזור מבודד עם נופי מדבר פתוחים ומרוחקים, ונהנים מתדמית של "אזור ירוק". אנו מקפידים על נוהלי התנו הסגול ומקיימים את ההנחיות והנהלים במלואם. מעבר לאחריות אישית, קהילתית וחובה

תצפית כוכבים בהדרכת האסטרונום אלון גולדשטיין מעין יהב, לצד תכנים נוספים בדגש על פעילות בשטח, סיורי שקיעה, פעילות זריחה, טיולים, תצפיות, הרצאות, יוגה ועוד. תושבי הערבה מוזמנים ליהנות מהפעילויות השונות במחירים מוזלים. פרטים באתר: <https://goarava.co.il/white-nights>

כפר האומנים בצוקים פתוח למבקרים גם בימי חמישי בשעות הערב 18:00-22:00, נוסף על הפעילות הקבועה בימי שישי בצהריים. אתם מוזמנים לבקר בגלריות ובסדנאות וליהנות מאווירה נעימה, מאוכל וממוזיקה.

מרב עמית

מנהלת תיירות ערבה

**הורים יקרים, עם החזרה לשגרה והעליה בטמפרטורות
אנא גלו ערנות למען שלום ילדינו
הגיל הרך - מחלקת חינוך**

**אז מאיזו "אי צב לא יקרה!"
מניעת שכחת ילדים ברכב**

עייפות, מתח, עיסוק בנייד, שינוי בשגרה -
כל אלה עלולים להשתלט עליכם ולגרום לשכחת ילדים ברכב

יש מה לעשות!

בכל יציאה מהרכב, ודאו בטרם
נעילה שהרכב ריק מנוסעים
.....

הקפידו לנעול את הרכב
כדי שילדים לא ייכנסו אליו
בהיעדרכם
.....

כשאתם באוטו עם הילדים נסו
להימנע מלדבר בטלפון הנייד -
זה מסיח את הדעת
.....

עשו לכם מנהג להתקשר
לבן/בת הזוג לאחר
שהורדתם את הילדים
.....

שימו את התיק, הארנק המחשב
או הטלפון הנייד במושב האחורי
ליד הילד
.....

לעולם אל תשאירו ילד ברכב סגור, גם לא לדקה!

חזקים ביחד

הופעתה של מגפת הקורונה הפרה את שגרת חיינו, וכל אחד מסתגל לשינוי בשגרת החיים בקצב שונה. דרך ההסתגלות עם מציאות מורכבת תלויה בחוסן האישי שלנו כפרטים ובחוסנה של הקהילה שבה אנו חיים. המחלקה לשירותים חברתיים ערבה, בסיוע שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית, מובילה פרויקט להגברת חוסנה של הקהילה. הפרויקט "חזקים ביחד" החל לפעול במאי ויימשך עד סוף השנה. מטרת הפרויקט היא להכשיר ולתמוך במערך המתנדבים האזורי (צוותי חיבוק וצ"חי במושבים), בצוותי הרפואה ובצוותי הטיפול והייעוץ המקצועיים. הצוותים עוזרים לתושבים אשר מתקשים בהתמודדות עם השפעותיה של תקופה זו על חייהם. במקביל להכשרות של הצוותים המקצועיים, הפרויקט מציע גם מענה רגשי במסגרת של קבוצות טיפוליות בנושאים שונים ועבור

אוכלוסיות שונות. בקרוב יפורסמו נושאי הקבוצות והזמנה להשתתף בהן. עקבו אחרי הפרסומים.

המושג "קרבה", שעד הופעתה של מגפת הקורונה היה מושג ששידר רכות וביטחון, הפך למאיים: קרבה עלולה לגרום להדבקה. איום ההדבקה יוצר ברגע אחד מרחק שאינו פיזי בלבד והופך להיות למרחק בערכים, באמון, במוסר ועוד. בזמנים אלה עלינו לזכור: הריחוק החברתי לא חייב להתרחב לכל שאר התחומים בחיינו. ניתן לשמור על מרחק שמונע הדבקה על פי ההנחיות, ולצד זאת לשמור על קרבה ברמות אחרות - באמפתיה, בחמלה, במחווה. חשוב לזכור שהמעטפת הקהילתית שומרת עלינו ותמשיך לשמור עלינו עוד שנים רבות.

בעת כתיבת שורות אלה שובתים העובדים הסוציאליים בכל הארץ. מדינת הרווחה התרוקנה כמעט כליל מעקרונותיה. במקומות

רבים מאוד בארץ התמעטו שירותי הרווחה והפכו להיות שירותים עניים לעניים, אף על פי שלכל אחד מאיתנו עלול להזדמן משבר במהלך חייו וימי הקורונה הדגישו זאת ביתר שאת. הדבר הקל ביותר הוא להרחיק את שירותי הרווחה ואת העובדים הסוציאליים מהלב, לא לראות את חשיבות העשייה שלהם ואת מקומם במרקם הכללי. התוצאה היא ריחוק מוסרי וערכי ממשברים וממגזרים מוחלשים בכלל ומהעובדים הסוציאליים שמייצגים אותם. תהליך ההתרחקות הזה הוא תהליך של שנים רבות והעובדים הסוציאליים יצאו למאבק שלא ברור מה סופו. המאבק הוא על אמפתיה וחמלה שהגיע הזמן שהמדינה תסגל לעצמה. אנו מודים לכם על הסבלנות ועל התמיכה בימים אלה של מאבק ומקווים לימים טובים יותר.

דורית לוביש

מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

מרכז טיפולי ערבה

טיפולים קרוב לבית - להורים, ילדים, בני נוער ומבוגרים

פסיכותרפיה לנוער ומבוגרים, טיפולים משפחתיים

ניתנים על ידי פסיכולוגים, פסיכותרפיסטים ועובדים סוציאליים. ניתן לקבל מהמחלקה לשירותים חברתיים השתתפות במחיר הטיפולים.

טיפולים רגשיים לילדים

טיפול באמנות, דרמה תרפיה וטיפול בתנועה.

מחיר הטיפולים (בסבסוד של כללית מושלם) 45 ש"ח לכל ביקור.

טיפולים התפתחותיים לילדים בגילאים 0-9

פיזיותרפיה התפתחותית, קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק ועבודה סוציאלית.

ניתן לקבוע בדיקה התפתחותית ע"י רופא בתיאום מראש עם מנהלת המרכז הטיפולי.

הטיפולים ניתנים דרך קופת החולים עם טופס 17 (32 ש"ח) לכל ביקור.

מפעל הפיס
המרכז הטיפולי פועל הודות לסייע הנדיב של מפעל הפיס
לקהילה הכל חוזר

ספיר (ליד בניין המועצה) | שעות פתיחה ימים א-ה' 8:00-16:00
מזכירות - רותי 08-6592230 או 052-3736669 ניתן לפנות בכל עניין לנעמה כנעני 052-5450764
המרכז הטיפולי עומד בתקני משרד הבריאות ונמצא בהסכם עם קופות החולים

ועדה מקומית - מחלקת הנדסה

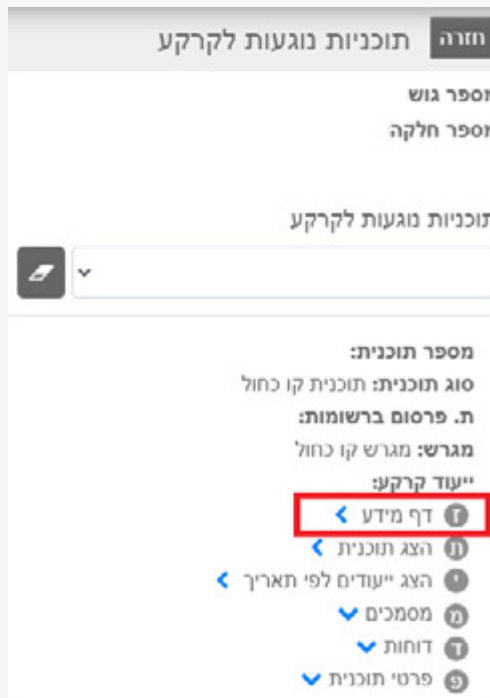
הפקת "דף מידע
תכנוני" מקוון

בתקופה האחרונה פונים אלינו תושבים הנמצאים בתהליך היוון הנחלה ונדרשים להוציא "דף מידע תכנוני". דף המידע התכנוני הוא מסמך המרכז את המידע הנדרש לצורך תכנון מגרש. בעקבות מהלכים שנעשו בוועדה בשנים האחרונות, רוב המידע לתושבים ניתן בצורה מקוונת. זה כולל סריקת היתרים, מעבר למערכת רישוי זמין (תהליך שקודם ע"י מנהל התכנון), הפעלת מערכת GIS וגם הפקת "דף מידע תכנוני". את דף המידע אפשר להוציא מהבית באופן הזה:

• נכנסים לאתר הוועדה
<https://arava.bartech-net.co.il>
ומשם למערכת GIS.

- בוחרים בסרגל כלים ב"חיפוש" ולאחר מכן ב"גוש וחלקה".
 - מזינים את מספר הגוש והחלקה של המגרש (במקרה שלא ידוע לכם ניתן לפנות לוועדה לברור או לבדוק באתר של GOVMAP ע"י סימון שכבה של גוש וחלקה ובחירת המגרש הרלוונטי).
 - עם קבלת תוצאות החיפוש של הגוש והחלקה בוחרים במגרש הרצוי.
 - לוחצים על "דף מידע תכנוני".
- חשוב לדעת: דף המידע התכנוני הוא מסמך עזר ואינו מחליף מידע להיתר. עלולות להיות בו טעויות נקודתיות ובמידה שאתם נתקלים באחת כזו, נשמח שתעדכנו אותנו. בכל שאלה ניתן לפנות אלינו במייל vba@arava.co.il או בטלפון 08-6592216.

כרמל הר-גמליאל
מהנדסת המועצה

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית

מאמצים היילים
בודדים

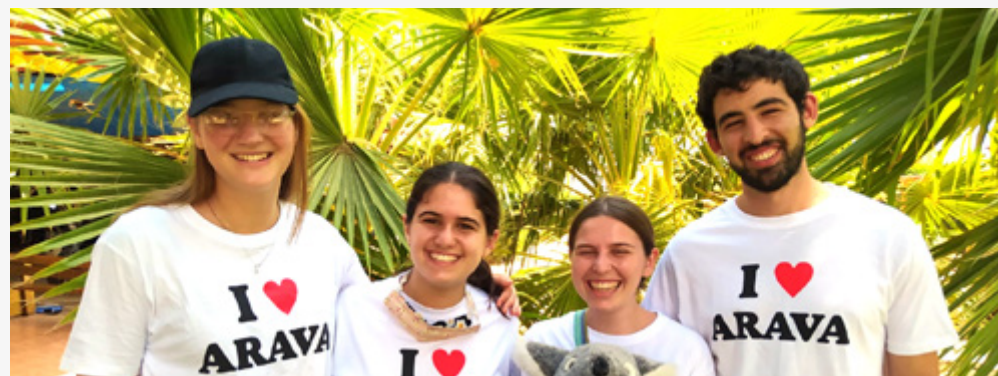
בתקופה שבה השמיים סגורים, צוות השותפות הוביל ליצירת תוכנית חדשה, המחברת בין חיילים בודדים שהגיעו מאוסטרליה לבין קהילת הערבה. התוכנית מיועדת לחיילים שהגיעו בסיוע "גרעין צבר" להתנדב בצה"ל, בלי עורף משפחתי בישראל. במסגרת התוכנית אנחנו מקיימים גם קשר עם המשפחות של החיילים באוסטרליה. מטרת התוכנית היא להכיר להם את הערבה ואת הקהילה, ולפתוח

את דלתנו עבורם. בחודש מאי, לקראת חג השבועות, נשלחו חבילות מוצרים וברכת חג שמח מהערבה לחיילים בודדים מאוסטרליה המשרתים בבסיסים ברחבי הארץ. בחודש הבא נארח (במידת האפשר) את קבוצת החיילים לסוף שבוע בערבה ובו הם יפגשו עם החיילים מהערבה.

בחודש שעבר, סיכמנו עוד שנה של עשייה עם צוות "תאומות הגנים" של שותפות ביחד ערבה אוסטרליה. תוכנית "תאומות הגנים" פועלת בערבה כ-5 שנים, ומחברת בין 6 גני הילדים בערבה לבין גני הילדים של הקהילה

במלבורן אוסטרליה. הילדים לומדים להכיר את חבריהם בגן התאום, לומדים על המשותף ביניהם, חולקים תחביבים ושולחים ציורים, ספרים וחולצות זה לזה. צוות הגנות המפעיל את התוכנית בהתנדבות, שומר על קשר רציף בעזרת מכתבים, סרטוני וידאו ושיחות זום.

בימים אלו, נמצאים בערבה 4 מדריכים אוסטרלים: שגיא, נעה, טארי ומיה, המתנדבים בצוות ההדרכה של בית הספר של החופש הגדול. בהתאם לכלל המגבלות והנהלים, הצלחנו לאפשר להם להשתלב גם השנה בצוות ההדרכה של מרכז קהילה להשתתף בהובלה של פעילות הקיץ לתלמידי כיתות א'-ד'. בשעות אחה"צ המדריכים מעורבים בחיי הקהילה, בפעילות עם הילדים והנוער. זו הזדמנות גדולה למדריכים צעירים מהתפוצות להצטרף ולהיות חלק מהקהילה ואנחנו מודים בשמם לכל המעורבים באירוח שלהם בערבה.

צילום: היא-לי בלוך עשת

המדריכים האוסטרלים - שגיא, מיי, טארי ונועה

היא-לי בלוך עשת
ממונה שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של
הסוכנות היהודית.

הוועדה חקלאית

נחתם הסכם חדש עם ממשלת תאילנד

ב-13 ביולי 2020 חתם שר החוץ גבי אשכנזי על הסכם חדש עם ממשלת תאילנד בנוגע להעסקה של 25,000 עובדים זרים לחקלאות. הסכם זה מחליף את ההסכם שנחתם בשנת 2012 ומוציא מהמשוואה את ארגון הבת של האו"ם ה-I.O.M. משמעות ההסכם החדש היא ביטול הבלעדיות של תאילנד בהבאת עובדים זרים לחקלאות ובכך נפתחת האפשרות להבאת עובדים זרים ממדינות נוספות. לאורך השנים האחרונות פעלנו להחלפת ההסכם, והחלפתו היום היא הישג של ממשלתחילתו של תהליך שיביא להבראת תחום העובדים הזרים לחקלאות.

רשות האוכלוסין וההגירה פרסמה לאחרונה מתווה לחזרתם של עובדים שיצאו לאינטר וויזה ונשארו בתאילנד עקב מגבלות הקורונה. אנו לומדים את המתווה ונערכים להקמתו של מתחם לקליטת העובדים לבידוד למשך 14 ימים כמתחייב. מתווה דומה לצורך הגעתם של עובדים חדשים אמור לצאת בימים אלה.

העונה החקלאית החדשה התחילה עם סיום תקופת החיץ. השנה נכנסנו לתקופת החיץ בזמן וכנדרש, ניקיון השטחים ברובו נעשה בזמן, למעט מקרים בודדים. השנה יש שיפור ניכר ביחס החקלאים לטיפול וניקיון החלקות לקראת תקופת החיץ, זאת הודות לפעילות של ועדות הסניטציה ביישובים הפועלות במהלך כל השנה על מנת להגיע מוכנים לתקופת החיץ. למרות הביקורת שנשמעת לא אחת על קיום תקופת החיץ חייבים להמשיך ולקיים אותה. היא נותנת לנו יתרון גדול על פני מגדלים באזורים אחרים. חשוב לשמור על יתרון זה.

השתילות בכל הערבה החלו, השדות מתמלאים שתילים חדשים המבשרים את תחילת העונה. בעונה הנוכחית תמהיל הגידולים המגוון ממשיך לגדול והלוואי שתהיה עונה זו מוצלחת ורווחית.

אורן קורין
יו"ר הוועדה החקלאית

רשות הניקוז

צילום: רשות הטבע והגנים

התקדמות העבודות במאגר צופר

צילום: רשות הטבע והגנים

התקדמות העבודות לבניית תחנת השאיבה במאגר עופרים (עידן)

מו"פ ערבה תיכונה וצפונית

מנגו בערבה

בשנים האחרונות אנו עדים למגמת עלייה בשטחי מטעי המנגו בערבה התיכונה. היום יש בערבה למעלה מ-800 דונם מנגו, וצפויות נטיעות נוספות של לפחות 200 דונם בעתיד הקרוב. רוב הנטיעות המתוכננות הן של זן "שלי". עונת ההבשלה של המנגו בארץ מתחילה ביוני ומסתיימת באוקטובר. קטיף המנגו

מנגו צילום: באדיבות מו"פ ערבה תיכונה וצפונית

הפרי. מרבית הפירות שהתקבלו היו קטנים ובעלי עובר מנוון. הם לא התפתחו כהלכה ולא הבשילו לפירות איכותיים. נמצא שהגורם המגביל הוא טמפרטורת הלילה בזמן החנטה, בשני האזורים. בתחנת יאיר אנו מגדלים מנגו מהזן "שלי" בעציצים ובהם נשמרה טמפרטורת מינימום של 15 מעלות צלסיוס. במבנה התקבלו גלי פריחה מרשימים כצפוי אך האבקה הייתה לקויה. רק בחלק מהעצים שפרחו מוקדם התקבלו פירות יפים וגדולים. המחקר יימשך בשנה הבאה בתאים שיחוממו לטמפרטורת מינימום של 20 מעלות צלסיוס וכן שימוש במכחול ומאביקים כפתרון לבעיית האבקה. נוסף על כך ייערך מחקר על השראת הפריחה והקדמת החנטה בזנים "אגם", "אורלי" ו"טלי". אנו רואים חשיבות רבה בפיתוח ענף המטעים בערבה ומקווים שתוצאות המחקרים יאפשרו לשמור על היתרון היחסי שיש לערבה בענף המנגו.

אילון גדיאל,
מנהל המו"פ

בערבה מתחיל כמה שבועות לפני הקטיף באזור הכנרת, דבר המהווה יתרון יחסי למגדלי המנגו בערבה. על מנת להשביח את התוצרת בוחנים מו"פ שתי חלופות במטרה להביא לפרי לא סיבי, בעל צבע בולט ואיכות גבוהה ויכול מוקדם: האחת - נטיעת זנים מבכירים, והשנייה - הקדמת הפריחה. ה"שלי" הוא זן מקדים אך יש מקדימים ממנו. בתחנת יאיר ובתחנת זוהר ניטעו עצים מהזנים: "אגם", "אורלי" ו"טלי" וכן הזנים ג' 6 8058 ו-8934, זנים בעלי טעם משובח, שהם פרי טיפוח המחלקה למטעים שבמכון וולקני. הקטיף נערך על פי מדדי ההבשלה הנהוגים, הפרי נשקל להערכת היכול ונערכו בדיקות איכות, מוצקות, צבע, מרקם TSS וטעם, בסוף העונה נערכו גם מבחני טעם. אפשרות נוספת לקבלת פרי מקדים ואיכותי היא באמצעות הכוונת הפריחה. בשלוש השנים האחרונות בצענו ניסויים להשראת פריחה במנגו בערבה הצפונית והתיכונה. ניסויים אלה הצביעו על השראת פריחה יעילה בזן "שלי". אולם, למרות ההשראה היעילה לפריחה, נתקלנו בבעיות בחנטה ובהתפתחות

מו"פ מדעי

עבודות גמר לבגרות בהנחיית חוקרי המו"פ המדעי

בשנים האחרונות, כחלק מפעילותם המחקרית, חוקרים מהמו"פ המדעי מנחים תלמידים מכיתות י"א-י"ב בביצוע ובכתיבה של עבודות גמר. עבודת גמר הינה עבודת מחקר עצמאית בהיקף של 5 יחידות לימוד לבגרות. מהתלמידים נדרשת מעורבות ואחריות רבה לצורך כתיבת הצעת מחקר, בניית השערה, עבודה מקיפה במעבדה או בשדה, איסוף נתונים וגיבושם לכדי עבודה מקיפה, ניתוח תוצאות והסקת מסקנות. את כל התהליך מנחה חוקר מהמו"פ המדעי. בנוסף, רכז עבודות גמר מטעם ביה"ס שיטים תומך בתלמיד. העבודה הסופית נבחנת על ידי אנשי מקצוע, מהטובים בתחומם מהאוניברסיטאות בארץ. כל תלמיד מקבל ציון על עבודתו ועל הצגתה והגנתה בפני הבוחן.

ניצן קלומק מצוקים, בר טריפלר מעין ירב, מידבא פטריק מצופר ויערה קניון מעין ירב. הבחירה האישית בנושא המחקר והבחירה בהתמודדות הן אלה שנותנות לתלמיד את המוטיבציה הנדרשת לעבור מסע ארוך וקשה זה בהצלחה. הדרבון להצלחה ולמצוינות, גם כשהדרך קשה והמחקר תובעני, מעניק לתלמידים בתום התקופה תחושת ערך עצמי, מסוגלות וסיפוק. על שיר זקן, שהפכה לתלמידה הראשונה מהערבה שזכתה לציון שבח בתחרות היוקרתית "מפתחים ומדענים צעירים" תוכלו לקרוא בעיתון ערבות מס' 54. לאחרונה סיימה יערה קניון את עבודת הגמר שלה בהצטיינות. על המחקר שלה תוכלו לקרוא בעיתון ערבות מס' 88 שהתפרסם באפריל האחרון. תלמידים אשר עולים לכיתה י"א מוזמנים לשקול אפשרות זו כתוספת 5 יחידות ללימודיהם.

ניבה בלום
חוקרת מו"פ מדבר וים המלח

"עבודה עברית" חוזרת לפארן

משבר הקורונה הוביל לאבטלה חריפה בקרב צעירים משוחררי צבא. הירידה בהיצע העבודה הובילה לגדילה משמעותית בפניות של צעירים לעבודה בחקלאות ואנחנו שמחים וגאים לתת מענה לצורך. "מחזור החורף" של התוכנית נפתח החודש עם 100 צעירות וצעירים, משוחררי צבא מכל הארץ שנקלטו במתחמי הפעילות בעידן, עין חצבה, חצבה, צופר, פארן וקיבוץ יהל. לאחר הפסקה של שנתיים, "עבודה עברית" חוזרת למושב פארן ואנחנו שמחים מאוד על כך.

מכינות: רגע לפני התעצמותו של גל הקורונה השני, התקיימו טקסי סיום שנה מצומצמים במכינות. 120 חניכי "מחזור הקורונה" סיימו את שנת המכינה בחצבה, עין יהב ופארן בתחושת סיפוק גדולה למרות ובגלל השנה הלא שגרתית שחוו. החניכים מתגייסים בימים אלו לשירות צבאי במגוון רחב של תפקידים כאשר חלקם משתייכים לגרעינים משימתיים

המתגייסים ליעדי גיוס שהצבא הגדיר כחיוניים. בסוף החודש צפויים להגיע אלינו 125 חניכים חדשים מכל הארץ. השנה ישתלבו במכינות 4 חניכים מארה"ב (דוברי עברית). בכוונתנו לשלב בשנים הקרובות חניכים מארה"ב (3-5 בכל מכינה) על מנת לחזק את הקשר בין הקהילות ולסייע בקליטתם בארץ (אצל רובם הצטרפות למכינה היא חלק מתהליך של עלייה לארץ וגיוס לצבא).

סער גולן שהיה ראש המכינה בחצבה בשנה החולפת סיים את תפקידו. לשמחתנו סער ומשפחתו נשארים בערבה ואני מנצל את ההזדמנות להודות לסער על העשייה, על המעורבות ועל החלק החשוב שלו בהתמודדות עם השנה הלא רגילה שעברה על כולנו.

את סער מחליפה עופרי צור המגיעה אלינו מירושלים. אני מאחל לעופרי הצלחה רבה.

מדרשת הערבה: 25 משתתפים של מחזור ב' של המדרשה מגיעים בסוף החודש. המדרשה תפעל גם השנה בעין יהב (בעתיד תעבור לספיר) ותשלב עבודה חקלאית יומיומית עם לימודים מעמיקים, חוג תנ"ך בוותיכאן,

לימודי ערבית מדוברת במחלקה למזה"ת באוניברסיטת בן גוריון ועוד.

SOS WIFI: בשעה טובה העמותה חתמה על חוזה עם רשות הטבע והגנים, חוזה שיאפשר הנחת עשרות מערכות נוספות במסלולי הטיולים בכל הארץ. הפרויקט קיבל חשיפה תקשורתית רבה בחודשים האחרונים שבעקבותיה הצטרפו אלינו תומכים ישראלים נדיבים שתמיכתם מאפשרת את התפתחותו והרחבתו של הפרויקט. בחודשים הקרובים בכוונתנו להניח עוד עשרות מערכות במסלולי טיול בצפון ובדרום. (כתבה על הפרויקט תוכלו לקרוא בגיליון זה).

חוות בין השיטין: אנחנו יוצאים לדרך עם עונה חקלאית-תיירותית-חינוכית חדשה ולאור הניסיון והמציאות, אנחנו מוסיפים חידושים רבים: עבודה עם נוער בסיכון, הרחבת השיווק של תוצרת החווה, הפעלת בית קפה בימי שישי לצד שוק ירקות ותכנים רבים נוספים. שנה טובה - בחינוך, בחקלאות ובבריאות!

**אבישי ברמן
מנכ"ל**

שגיא וגלעד מעבודה עברית

צילום: אורי בראל

SOS WiFi

תקשורת מצילת חיים

מערכת SOS WiFi צילום: באדי בורח עמותת בין השיסין, פרויקט SOS WiFi

רינת רוזנברג

ב-3 ביוני, בין קורונה לקורונה, כשהחיים נראו כאילו הם חוזרים למסלולם, פרסם אדם בדף הפייסבוק שלו הודעה, שהובילה למהלך תקשורתי לא צפוי שדמה קצת לצונאמי. ההודעה התמימה שהתפרסמה על ידי אדם שאינו "אושיית" פייסבוק, סיפרה על פרויקט SOS WiFi, וההדים שעוררה חשפו שוב את העובדה שהעולם מתנהל בדרכים מסתוריות.

שבויעים לפני שההודעה התפרסמה בפייסבוק, ישבנו יחד - צוות הפרויקט ויועץ תקשורת ותיק, שכמו מרבית המעורבים בפרויקט הצטרף אליו בהתנדבות - כדי לנסות לפצח את סוד הפרסום: איך נוכל להגיע לתקשורת וליצור חשיפה שתאפשר לציבור לדעת על הפרויקט וליהנות ממנו? ואיך נוכל לגייס עבורו תמיכה? המסקנות היו די עגומות. ניסינו לעניין גופי תקשורת שונים אבל לא הצלחנו לעבור את מחסום העניין שלהם. ואז אורן אור העלה את הפוסט שלו והכול התהפך. הפרויקט קיבל חשיפה עצומה,

כל כלי התקשורת רצו לדעת מה הסיפור מאחורי SOS WiFi. כתבות בעיתונות ובאתרי אינטרנט, ראיונות ברדיו, כתבה בחדשות 12. הגביע הקדוש ממש. הכי חשוב: מטיילים נחשפו לפרויקט.

זה הזמן לגילוי נאות: בשנה האחרונה אני עובדת בעמותת בין השיטין שפועלת בערבה כבר 11 שנה. העמותה מפעילה מסגרות חינוכיות ובהן שלוש מכינות קדם צבאיות, פרויקט עבודה עברית, חוות בין השיטין ומדרשת הערבה. נוסף על התוכניות הפועלות

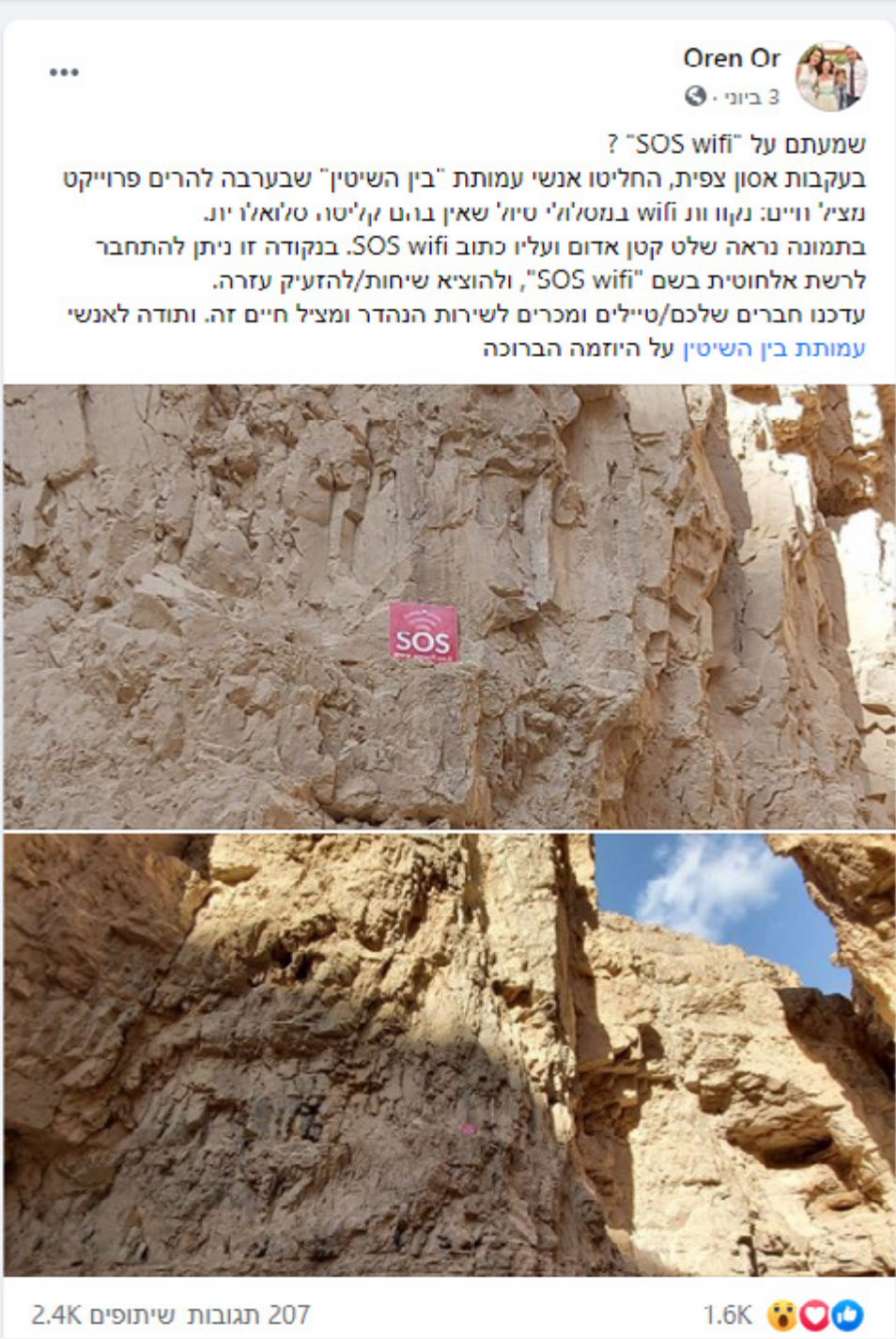
בערבה, קידמה העמותה זה שנתיים, בסיוע של יזם תל אביבי, את פרויקט SOS WiFi - תקשורת מצילת חיים, ואני הצטרפתי לצוות המוביל את הפרויקט.

היוזמה לפרויקט התעוררה בעקבות האסון בנחל צפית שהתרחש באפריל 2018. האסון הנורא הזה, התוצאות הקשות שלו והקשר הישיר שלו לעולם המכינות היו טריגר לחשיבה על דרכים שבאמצעותן אפשר יהיה להציל חיים, להקטין סיכון של מטיילים. היוזמה והמימון לפיתוח הפרויקט הם של יזם שבוחר להישאר אנונימי ודוחף את המהלך ותומך בו מימומו הראשון.

בתחילה התכנס צוות של אנשים ממגוון תחומים והתמחויות כדי לנסות למפות את הסיכונים ואת האפשרויות ולייצר עבורם פתרונות. באופן טבעי הכיוון הראשון שנבדק היה מערכות התראה לשיטפונות. לאחר בחינה של הנושא, הבין הצוות שאין יכולת טובה מספיק לתת מענה ממשי להתראה מפני שיטפונות, אולם ישנן בעיות אחרות שניתן לצמצם. הבעיה העיקרית היא מסלולי טיול ללא קליטה סלולרית וכאשר מתפתח אירוע חירום במהלך טיול, הבעיה הזו מייצרת קושי בקריאה לגורמי הצלה ומייצרת סיכון להתדרדרות גם במקרים שאינם מסכני חיים ובוודאי במקרים שבהם קיימת סכנת חיים. את הבעיה הזו החליט הצוות לפצח. אחרי מחשבה ובדיקה וגיוס של אנשי מקצוע, גובש הרעיון לפתרון ונבנתה מערכת ראשונית שמטרתה "להכניס" תקשורת wifi לערוצים ומסלולי טיול, בחינם, ובאופן שיהיה נגיש וזמין. בשלב הזה הצטרף לפרויקט שחר קציר, מנהל הפרויקט מטעם העמותה. שחר בן 27, בוגר מחזור ג' של מכינת חצבה, לומד אדריכלות באוניברסיטת תל אביב לצד ניהול הפרויקט. פניתי אליו כדי שיספר על הפרויקט ועל האתגרים שבו.

רגע לפני שנדבר על הפרויקט, ספר בבקשה מה מחבר אותך לערבה ולעמותה

את הערבה הכרתי לראשונה בסוף כיתה י"ב, כאשר החלטתי שאני רוצה לדחות את הגיוס בשנה ולהצטרף לשנת מכינה. עוד לפני שפגשתי מישהו מסגל המכינה או מחניכי המחזור כבר הרגשתי את ה"קליק" עם המקום והחלטתי ששם אני רוצה להעביר את השנה הבאה בחיי. במשך השנה התחזק הרושם הראשוני לגבי המקום והאנשים והפך לאהבה גדולה שמלווה אותי עד היום. אחרי שהשתחררתי משירות צבאי ואחרי טיול בחו"ל חזרתי לערבה ל'סיבוב שני' ועבדתי בבנייה במושב עידן לתקופה מסוימת.

צילום מסך של ההודעה שתפרסמה בדף הפייסבוק של אורן ב 3 ביוני 2020

ואיך הגעת לנהל פרויקט עבור העמותה?

מספר שבועות לאחר שחזרתי לארץ שוחחתי עם אבישי ברמן, מנכ"ל עמותת בין השיטין שהיה ראש המכינה שלי. דבר הוביל לדבר ומצאתי את עצמי כשבוע לאחר מכן באזור המכתש הקטן, עם אייל היזם שעומד מאחורי הקמת הפרויקט ומימונו, באחד הניסויים הראשונים בפרויקט. כבר באותו יום הבנתי שהאתגרים העומדים בפנינו רבים - איך לייצר מכשיר שמספק תקשורת למטיילים בצורה אמינה ורצופה, ללא חיבור לחשמל ולרשת התקשורת, שלא ייזק מתנאי מזג האוויר וגם שיהיה מספיק קטן כדי שלא ייפגע מוונדליזם או גניבה. אם תעשי בדיקה קצרה בגוגל תגלי שאין כיום מוצר כזה. זה נכון היום כמו שזה היה נכון לפני שנה וחצי כשהפרויקט התחיל לקרום עור וגידים. כדי ליצור מוצר שייתן מענה לכל הצרכים ויעמוד בתנאים השטח,

איך זה עובד?

ממש פשוט.

בכניסה למסלול טיול שבו מותקנת המערכת מוצב שילוט המציין שבמסלול זה מותקנת מערכת SOS WiFi. במסלול עצמו באזורים שבהם יש wifi זמין, מותקנות לוחיות אשר מסמנות כי בסביבה הקרובה אליהן ניתן להתחבר לרשת.

במידה שמטיילים נקלעים למצוקה הם יכולים ליצור קשר באמצעות ווטסאפ, להפעיל אפליקציות רלוונטיות, לקיים שיחות, לשלוח מיקום ואף לצלם ולשלוח בשידור חי את המצב לגורמי ההצלה ולקבל סיוע אונליין עד הגעת גורמי החילוץ וההצלה.

המערכת זמינה, לא נדרשת סיסמה, לא נדרש תשלום לשימוש בה ולא נדרשת התקנה של אפליקציה ייעודית. הרעיון העומד בבסיס הפעלה של המערכת הוא פשטות הפעלה וזמינות נוחה כך שבמקרה הצורך אפשר יהיה לקבל מענה מהר ככל שניתן.

התחלנו לבצע ניסויים ברכיבים ומוצרי מדף שונים בניסיון לחבר ביניהם כדי להשיג את התוצאה הרצויה. ברמה האישית נדרשתי לקפוץ למים וללמוד מהר מאוד מושגים שונים בתחום התקשורת, החשמל והאלקטרוניקה.

עשיתם מיפוי, בדקתם את הצורך בשטח?

ניסינו להבין איפה ואם בכלל יש צורך במערכות שלנו. הבנו שמרבית מסלולי הטיול נמצאים בשטחי שמורות הטבע, ולכן יש צורך בשיתוף פעולה עם רשות הטבע והגנים. ניסינו למצוא כתובת מתאימה - מי האדם בתוך הארגון שאפשר להציג ולהציע לו את הרעיון המופרך

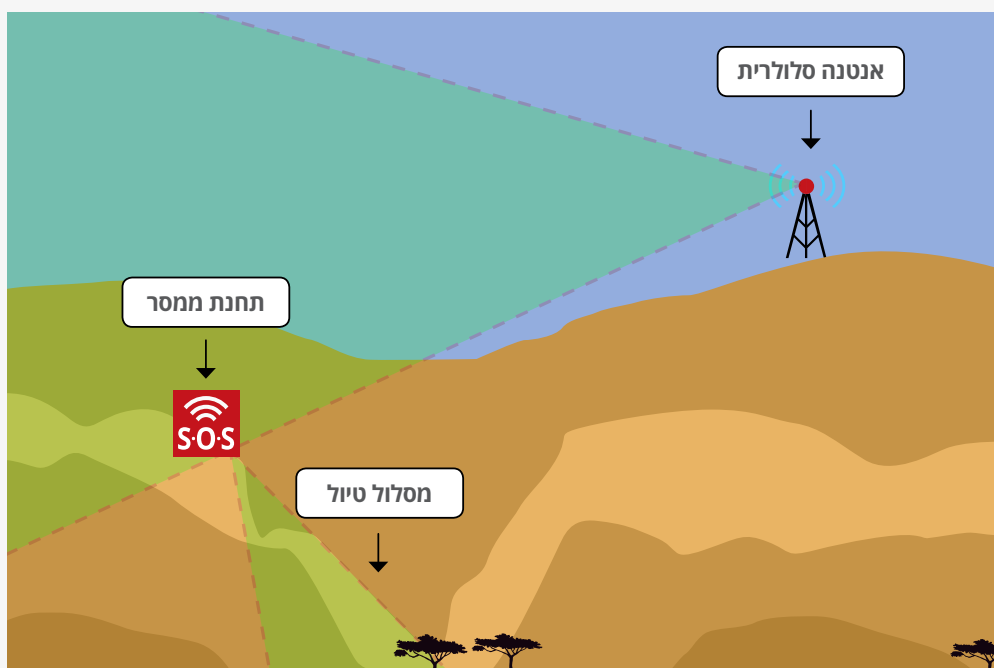
בדיעבד זה היה חול המועד הכי שקט ורגוע שהיה בנחל בשנים האחרונות (אם לא לוקחים את חול המועד האחרון שהיה ללא מטיילים עקב הקורונה). אירוע החילוץ הראשון שהתנהל באמצעות המערכת התרחש מספר שבועות לאחר מכן באחד מגלי החום של חודש מאי.

הזה - מערכות תקשורת חנימיות למטיילים. לבסוף פגשנו את עמיר אלוני, סגן מנהל מחוז יו"ש ברשות הטבע והגנים, במצפה האפס בים המלח, עם המערכת שלנו, וביצענו הדגמת יכולות ראשונית. עמיר ראה כי טוב ונתן אור ירוק להתקנת "פילוט" בשטח השיפוט שלו.

את ההתקנה הראשונה ביצענו בהתרגשות רבה באפריל 2019 בנחל דרגה, לקראת גל המטיילים הצפוי בחול המועד פסח. התכוננו רבות ליום הזה, הגענו עם שתי מערכות, הררי ציוד ומוטיבציה, התקנה שאמורה לקחת חצי שעה לקחה יום שלם אבל סיימנו עייפים וגם די מרוצים. בדקנו את המערכות בזמן אמת באמצעות קבוצה של חניכי מכינת עין יב שהלכו בנחל עם מכשירי קשר והתחברו למערכות שלנו. בדיעבד זה היה חול המועד הכי שקט ורגוע שהיה בנחל בשנים האחרונות (אם לא לוקחים את חול המועד האחרון שהיה ללא מטיילים עקב הקורונה).

אירוע החילוץ הראשון שהתנהל באמצעות המערכת התרחש מספר שבועות לאחר מכן באחד מגלי החום של חודש מאי. לאחר עוד מספר התקנות בצפון ובדרום, מעקב אובססיבי אחרי הנתונים שהמערכות שולחות וקבלת פידבק מהמטיילים ומאנשי רט"ג, החלטנו שלא די בפתרון הראשוני שיצרנו ושעלינו לפתח מערכת עצמאית - בדיוק על פי הדרישות והצרכים שלנו.

נכנסנו למספר חודשים נוספים של פיתוח, ביצענו תהליך של אפיון ועבודה עם צוות פיתוח ויצרנו אבטיפוס למערכת חדשה, שניתנת לניהול אנרגיה ושליטה מרחוק וגם צורכת שליש מכמות האנרגיה של המערכות הקודמות, זה אפשר לנו להקטין את הפאנל הסולארי ואת החתימה של המערכת בשטח. בתקופת הקורונה ביצענו, על גג הבית שלי, הרצה ראשונית למערכת החדשה, וקיבלנו תוצאות מעולות. לאחר עוד מעט כיוונון ושינויים, התקנו מערכות ראשונות מסוג זה

תרשים עקרון הפעולה של המערכת

הן בפן הטכני והן בפן הניהולי, וגם אני זוכה בפרס הגדול - לצאת לשטח, לטייל ולפגוש אנשים טובים ברחבי הארץ.

אני חושבת שאת הטוב והפשוט שהפרייקט מבקש ליצור, אפשר לזהות בתגובות והשיתופים הרבים שהיו לפוסט שהתפרסם ככה ביום בהיר אחד משום מקום ובלי שום תיאום. בעולם מלא אג'נדות, אינטרסים, ציניות ולעיתים סתם חוסר אמון, פרויקט SOS WiFi מייצג עבור כל מי שמעורב בו וכל מי שנחשף אליו את האפשרות לבחור לעשות טוב. פשוט לעשות. לא לחכות שמישהו אחר יעשה. זה מתחבר באופן מאוד ברור ומאוד פשוט לבחירה להיות במקומות של השפעה ועשייה וזה חלק בלתי נפרד ממה שעמותת בין השיטין עושה בכל התוכניות והפרוייקטים שהיא מובילה.

צילום: תומר אברהם

שחר קציר מתקין מערכת

עם פונקציות של עזרה הדדית של מטייל למטייל, קישור ישיר למוקדי החירום בשעת הצורך, מידע על נתוני הקליטה במסלולי הטיולים ועוד.

בנחל תבור ואנו מתכננים להתקין עוד כ-60 מערכות בשנה הקרובה.

איך מחליטים איפה להתקין את המערכת ואיך זה מתבצע?

מתחילים במיפוי והבנה של הצורך - באלו מסלולים אין קליטה. אחר כך עושים תיעדוף של המסלולים לפי כמות אירועי החילוץ שהיו בהם ורמת הסיכון שיש בהם ומתוך כך מגדירים את המיקום של הנקודות הקריטיות בשטח שבהן האפשרות לקיים תקשורת תשפיע בצורה הטובה ביותר.

לאחר מכן אנו מבצעים סיור בשטח עם פקחי הרשות ונציגים מיחידות החילוץ על מנת לבחון ולאשר את ההנחות המקדימות שלנו ולבחור מיקום מתאים למערכת - נתוני שידור וקליטה טובים, הסתרה מאיומי ונדליזם מחד וחשיפה לשמש לטובת הטעינה הסולארית מאידך. פעמים רבות ההגעה אל נקודת ההתקנה של המערכת מורכבת, ואף כרוכה בגלישה באמצעות חבלים. את המערכות עצמן תכננו כך שרוב עבודת ההרכבה מתבצעת מראש, ובשטח צריך רק לקבע את המערכת עצמה ולכוון את האנטנות והפאנל הסולארי. לאחר ההתקנה הראשונית אין צורך בתחזוקה שוטפת. מעבר להתקנה ולתחזוקה של מאות מערכות, שזו משימה אדירה בפני עצמה, אנו חושבים כל הזמן איך ניתן לפתח ולשפר את המערכות ולקדם את הפרוייקט:

ברמה הטכנולוגית - ליעל עוד יותר את המערכות ואת השליטה עליהן, חיבור של חיישנים שונים להתראה על שיטפונות, מזג אוויר, תנועה של חיות בר ועוד.

ברמה של חשיפה ומודעות ושל מה שנהוג לכנות "חויית המשתמש" - אנחנו דואגים לסמן את הנקודות בשטח, לפרסם אותן במדיה וליצור חיבור ושיתופי פעולה עם גורמי ההצלה השונים.

אנחנו עובדים על פיתוח אפליקציה למטיילים

מהיכרותי עם הפרוייקט אני יודעת שרוב האנשים והגופים שלוקחים בו חלק עושים זאת בהתנדבות. איך אתה מסביר את זה?
לכל אורך הדרך הרבה אנשים טובים וחברות עזרו לנו ביעוץ, בתרומות ובשעות עבודה רבות למען הפרוייקט. אנשים מתחברים אל הפרוייקט הזה כי בעצם איך אפשר שלא? זה פרויקט שיש לו מנוע כל כך חיובי, הוא נעשה מתוך כוונה אמיתית לעשות טוב, הוא

אנשים מתחברים אל הפרוייקט הזה כי בעצם אין שיש לו מנוע כל כך חיובי, הוא נעשה מתוך כוונה אמיתית לעשות טוב, הוא כולו נתינה והוא מציל חיים. איך אפשר שלא להתחבר לזה? והאמת שגם היזם שעומד מאחוריו הוא אדם שאי אפשר לסרב לו...

כולו נתינה והוא מציל חיים. איך אפשר שלא להתחבר לזה? והאמת שגם היזם שעומד מאחוריו הוא אדם שאי אפשר לסרב לו... עבורי הפרוייקט תפס חלק משמעותי מהחיים. העיסוק בו מתחיל מוקדם בבוקר כשאני בודק שכל המערכות תקינות, והראש ממשיך לעבוד עד השעות הקטנות של הלילה בשיחות ועבודה שוטפת. למרות הקושי ללמוד במקביל לימודים אינטנסיביים לתואר בתחום תובעני מאוד, אני לומד הרבה מהעיסוק בפרוייקט

פרוייקט SOS WiFi הוא יוזמה לפיתוח פתרון לתקשורת חירום בנקודות מוגדרות במסלולי טיולים ברחבי הארץ שבהם אין תקשורת סלולרית זמינה. הפרוייקט הוא כולו תרומה לחברה. הוא מתבסס על תרומות ואינו למטרות רווח. הוא נועד להציל חיים ומתבסס על שיתופי פעולה. המערכות מותקנות במסלולי טיול בתיאום ובשיתוף פעולה עם רשות הטבע והגנים. לפרוייקט יש אתר אינטרנט - www.soswifi.org שבו ניתן לראות את פריסת התחנות על גבי מפה ואף לתמוך בו ולתרום לו.

נקודות הפריסה של המערכת הן:

- בנחל דרגה - שתי תחנות
- בנחל אוג - תחנה אחת
- בנחל זויתן - שתי תחנות
- בנחל עמוד - שתי תחנות
- בנחל תבור - שתי תחנות
- בנחל כזיב - תחנה אחת (מתוכננות חמש נוספות)

נוסף על כך, מותקנת מערכת בפרוייקט נירים ברמת הגולן.

עד כה התבצעו באמצעות המערכת 6 קריאות לחילוץ באירועי פציעה משמעותיים שזמן התגובה אליהם הוא קריטי (פציעות קשות, הכשות נחש). בשגרה מתבצע במערכת שימוש יום-יומי של תקשורת פחות דחופה. בשנה הקרובה, בעקבות הצטרפותו לפרוייקט של תורם נדיב שנחשף אליו, צפויה התקנה בעוד 50 נקודות, הראשונות שבהן יותקנו בשעה טובה, במסלולים באזור הערבה.

התפוררות

רועי גילי

"אתה לוקח חבל וקושר את קצהו האחד בפסגת החרמון ואת קצהו השני לעוגן שאתה משליך בים אילת ועוזב אותו לרוח ים, לרוח מדבר ואתה מקבל גבול שנע כערסל לכאן ולכאן אי אילו אלפי שנים" (מאיר אריאל, "ד"ר התחכמות").

הוקמו מדרום לצומת הערבה ולרכס חצרה אלא שמתישהו במהלך התקופה הזו התחילו להופיע בכביש הערבה וסביב לו ג'פים חדשים (שחורים בדרך כלל משום מה) וכפטריות אחר הגשם צצו להן החממות ובהן - surprise surprise כל מיני מציאעס שנעלמו להם מעשה שטן מהשטחים החקלאיים: צינורות, רשתות, מכלי דשן ומים. באיזשהו אופן הפך גידול הקנאביס ל"אקדח המעשן" של תהליכי אובדן המשילות בפריפריה.

לטעמי זהו ממש לא דבר של מה בכך - מדרון חלקלק ומסוכן בכיוון אחד בלבד. בתהליך דומה של התפוררות נתקלנו בסיני. שם החלו הבדואים לגדל קנאביס בשטחים פתוחים בראשית שנות התשעים בהעלמת עין של המוחבארת (שירותי הבטחון המצריים) שחלק מן המגדלים עבדו איתם. באותם הימים התפרנסו הבדואים בהרים בעיקר מן התיירות ששגשגה (באופן יחסי), ולגידול הקנאביס הייתה תדמית חביבה, אנרכיסטית ולא מזיקה, לעיתים ניתן היה למצוא תיירים

כ"בוננזה" של ממש: הרבה פחות מסוכן ולא פחות ריווחי. דור צעיר שגדל אל עולמות המסחר וגידול החשיש צמח בנגב בשנים האחרונות ויש להם לחבר'ה הללו מאפייני

בתהליך דומה של התפוררות נתקלנו בסיני. שם החלו הבדואים לגדל קנאביס בשטחים פתוחים בראשית שנות התשעים בהעלמת עין של המוחבארת (שירותי הבטחון המצריים) שחלק מן המגדלים עבדו איתם

אישיות מאוד ברורים: ראוותנות, ביטחון עצמי רב ותעוזה. הערבה החמה והרחוקה הייתה עד לפני כשנתיים שלוש - אקס טריטוריה עבור מגדלי הקנאביס. רק חממות מעטות

איך יודעים מתי נע הגבול ולהיכן הוא נע? מתי עובר אותנו גבולה של הארץ ומתי אנחנו נשארים מחוץ לו? בשנים האחרונות גם הגבול המערבי ש"תלוי" מן הים התיכון לאילת הוא מין ערסל שנע ברוח. מדינת ישראל שנותרה בין ה"ערסלים" הולכת ומתמעטת והשאלה הזו מקבלת תשובה ניצחת ולא משמחת. כביש 40, כביש הערבה והיישובים שלצידם הפכו למובלעות שסביבן מאבדת מדינת ישראל ומוסדותיה את השטח לטובת מגדלים, מבריחים וסוחרי סמים רובם ככולם כנראה, בדואים.

מאות רבות של חממות לגידול קנאביס הוקמו בשנים האחרונות ברמת הנגב בתהליך התרופפות האחיזה של המשטרה בשטחים הפתוחים. התהליך הזה קשור באופן הדוק להקמת גדר הגבול עם מצרים ולעלייה ברמת הפשיעה במגזר הבדואי. הברחת הסמים מסיני לישראל שהפכה למסובכת בעקבות הקמת הגדר, עודדה את המבריחים ואת סוחרי הסמים לפנות לגידול מקומי של הסם והעסק נתגלה

עלים ירוקים בחממת קנאביס אי שם בערבה

הקיטוב בין מגדלי וסוחרי הסמים לשומרי החוק גורם לנזקים פנימיים גדולים גם לחברה הבדואית שסובלת מפערים מעמדיים גדלים ומהתנהגותם שלוחת הרסן של העבריינים. יחד עם הקנאביס מגיעות גם הגניבות החקלאיות וציד חיות הבר וככל שנוגע הדבר לנו, תושבי הערבה, המשוואה פשוטה: ככל שגידל מספרן של חממות הקנאביס וככל שירבו מגדלי הסם, כך ייפגע הביטחון האישי שלנו. איתור שדות הקנאביס, דיווח למשטרה ודחיקת המגדלים והסוחרים משטחי הערבה היא משימה חשובה ואני מקווה מאוד שגם המשטרה תתייחס אליה בחשיבות הראויה. זיהוי חממות קנאביס שנבנות בעומק השטח ומוסוות היטב, איננו פשוט והוא מצריך ערנות ותשומת לב לכמה פרטים וכמה כללים עיקריים:

ערנות: הכלל הזה נכון לגבי כל מי שנמצא בשטח. מרביתם של מגדלי הקנאביס הם אנשי שטח מנוסים, אבל איש איננו חסין מטעויות. תשומת לב לגניבות ציוד (גם פעוטות) בשדות,

הקיטוב בין מגדלי וסוחרי הסמים לשומרי החוק גורם לנזקים פנימיים גדולים גם לחברה הבדואית שסובלת מפערים מעמדיים גדלים ומהתנהגותם שלוחת הרסן של העבריינים

לתנועה יוצאת דופן של אנשים ורכבים, למצבורי אשפה (בעיקר בקבוקי קוקה קולה משום מה) ולהפרת פני השטח, רלוונטית במיוחד בימים אלו.

ציוד חקלאי: מכל סוג - צינורות טפטוף, מכלי דשן ומים, רשתות, ארגזי קטיף ועגלות הדליה, גם הטובים שבאנשי השטח הבדואים אינם מקפידים מספיק על הסוואת הציוד שרובו ככולו גנוב וציוד מן הסוג הזה מעיד בדרך כלל על נוכחותם של מגדלי הקנאביס.

קוליסים: מגדלי הקנאביס עורכים בדרך כלל לא מעט סיורי שטח לפני שהם מחליטים היכן להקים חממה ואת סימני גלגליהם וגלגלי הטנדרים שמובילים את המים לחממות ניתן למצוא בקלות יחסית, בדרך כלל במעלה הערוצים וסמוך למצוקים או מפלים (אליהם משעינים ומעגנים את דופן החממה).

צבע וצללית המבנה: את חממות הקנאביס שנבנות על פי רוב משלד ברזל פשוט ומחופות

הסתובבות באזורים האלו שהיו עד לא מכבר ארצות פרא בתוליות איננה נעימה, וגם ארגוני הטרור, יש להניח, לוטשים את עיניהם לביזנס המוצלח הזה.

באיזשהו אופן זכה גידול הקנאביס להילה סימפטית, הרפתקנית ואפילו שובבה. העניין הזה קשור ככל הנראה לאופיו ה"רך" והמרגיע יחסית של הסם ולאופיים של משתמסיו. אלא שזה לא כך, לגמרי לא, בפרט בכל הקשור למגדלים ולסוחרים. הם לא נחמדים... זה לא עניין של מאבק לאומי, אף על פי שהזווית הזו בהחלט קיימת. העיסוק בגידול ובמסחר הסמים איננו משותף לכל הבדואים, להיפך,

ישראלים שבאו "להתנדב" בשדות הקטנים והירוקים שבהרים. אלא שעד מהרה הפך גידול הקנאביס לענף תעסוקה ריווחי בהרבה, השדות גדלו והתרחבו ואופיו ה"בולמי" של העיסוק בסם הביא איתו עד מהרה גם את אחיו המסוכן והמשחית - האופיום (ממנו מפיקים הרואין) ואיתו הכסף הגדול. המוחבאת המצרי איבד שליטה ואזורים גדולים סביב יישובי הבדואים הפכו ל"מזרעות" - שדות גדולים שנוהלו בצורה מקצועית על ידי ברוני סמים מקומיים. בשנים האחרונות הרימו השלטונות המצריים ידיים וטריטוריות נרחבות בסני הפכו לשטחים בשליטת הסוחרים הגדולים שממנים את החקלאות הסופר רווחית הזו.

סיני אז והיום: למעלה - מטיילים ישראלים בשדות האופיום הפורחים בג'בל סירבל בשנות התשעים. למטה - עשרות דונמים של שדות אופיום בוואדי עיסלה סמוך לג'בל אום שומר 2019.

מצלמות משדרות ופאנל סולארי שהוסוו והוצבו סביב חממה בנחל מזר

לפני כמעט ארבעים שנה כתב יורם טהר לב את המילים האלו שנשמעות גם היום רלוונטיות, אם גם מעט תמימות (אז עוד היו אלו הקבלנים והסוחרים):

את ארץ ישראל אשר היתה שלנו לקחו הקבלנים, קנו המתווכים, לקחו לנו אותה כמה רוכלי סידקית וקבלני עפר וסוחרי שטיחים...

היום אני נדהם לראות איך סוחריה מוכרים בשוק את כל דיבשה וחלבה כמו בין זיכרונות אני בין ארגזיה עוד מחטט למצוא עגבניה טובה...

אני רוצה לצעוק אני רוצה לקרוא לה לארץ ישראל: נשארתי אהובת! אם את רוצה לחיות, אם את רוצה לברוח אם את רוצה לחזור - אז קחי אותי!

שחשים תושבי רמת הנגב כבר שנים רבות. אלא שהאדמות האלו הן החצר האחורית

חודשי האביב של שנת 2020 עם הגבלות הקורונה הביאו איתן גדילה דרמטית בפעילות העבריינים בערבה ודוגמית ממה שחשים תושבי רמת הנגב כבר שנים רבות

שלנו, אדמות חיינו, ואם נאבד אותן לסוחרי ומגדלי הסמים נאבד את הבית. צריך להיות זהירים, אך אסור לוותר. כדי לחיות בשלווה ובביטחון בארץ צריך להתהלך בה בלי חשש, לאהוב אותה ולרצות בה.

ברשת חרקים ניתן לראות בעין מיומנת גם ממרחקים. המפתח הוא צלליתן המרובעת וצבען הלבן של הרשתות שבו ניתן להבחין גם אם הן נצבעות בצבע צהוב או אפרפר.

מצלמות: חלק מן החממות מוקפות בזירות של מצלמות שטח עם פאנל סולארי גדול למדי שניתן להבחין בו גם אם הולכים רק בקרבת המבנים בטרם מבחינים בהם. במקרה שמבחינים במצלמה יש לקחת בחשבון שהצילומים מגיעים בדרך כלל באונליין למגדלים.

יהיו שיאמרו שהסתובבות סמוך לחממות הקנאביס איננה מעשה נבון. הם צודקים כמובן ועדיף תמיד לא להסתבך עם האנשים בג'פים השחורים - אלו הם עבריינים לכל דבר ועניין. חודשי האביב של שנת 2020 עם הגבלות הקורונה הביאו איתן גדילה דרמטית בפעילות העבריינים בערבה ודוגמית ממה

חינוך ושינוי

רון כץ

לפני שנה הגענו לערבה, זוג הורים וילדה העולה לכיתה א'. היום, אחרי שעברה לה שנה, אני מנצל את הבמה שניתנה לי בעיתון כדי להתייחס לחוויה שלי במקום החדש, לשנה שהייתה ייחודית מאוד עקב משבר הקורונה. אתייחס לחיבור בין הדבר שהשתלט על חיינו לבין הדרך שלי לחוות את המקום החדש שאליו עברתי ובו אני מעוניין להיות מעורב.

הפעולה" ברשת "דרכא", יצאתי לסיור חקלאי עם תלמידי ותלמידות השכבה בט"ו בשבט. התקופה הזו של ההתחברות והלמידה יצרה אצלי חוויה שיש דברים שאפשר לקדם, ושיש נכונות והזדמנות לעשות זאת.

כל מעבר הוא התחלה חדשה, אבל גם תלישות מהקודם. כמורה אתה נאחז במוכר לך - אם זו תוכנית הלימודים או הניסיון המצטבר.

מאז ומתמיד אני נוהג להתחיל את שנת הלימודים בביקורים בבתיהם של תלמידיי, בעיקר כדי להיפגש עם ההורים ועם ילדיהם, תלמידיי, ב"מגרש הביתי" שלהם ולא ב"סרט נע" של יום הורים בבית ספר, כאילו אנחנו בקופת חולים. התפיסה שלי היא שמעבר לפדגוגיה, צריך להביא לידי ביטוי את היכולת לתקשורת משתפת במעגלים רחבים שחורגים מלמידה נטו.

ההגדרה "מחנך" היא מושג שרחוק מהתפיסה שלי. גם אחרי שנים רבות בחינוך, עדיין לא מצאתי את סולם הערכים החברתי שעלי להוריד מהמרומים אל בני הנוער. לצערי, ערכים שהיו חלק מהחברה הישראלית הלכו ונעלמו ואין איזשהו מגדלור שניתן לכוון אליו את בני הנוער. אני חושב שתפקידי הוא לחבר ולקרב. דווקא במציאות של ימינו עליי ליצור את חווית ההשתייכות וההדדיות. לפני שנים היה לי תלמיד, שכל הזמן החזיק מכשיר טלפון

אפשר לבחון תהליכים ושינויים. החינוך משפיע על החברה ועל אנשים, והמחנך יכול לאפשר לכל אחד למצוא את מקומו בקהילה שבה הוא חי ואת הקשר שלו אליה. כדי שזה יקרה, המחנך צריך "סנסורים" רגישים, יכולת ליצור קשר ותקשורת עם התלמידים, לדעת להוביל ולהיות מסוגל להשתנות.

בערבה, התחלתי לעבוד כמחנך כיתה י' ומורה להיסטוריה בבית ספר שהיה חדש עבורי.

היה לי ברור שטיוול לא יתקיים במועד המתוכנן. חוש ההישרדות שלי אמר, שהמקום הנכון להיות בו במשבר לא מוכר הוא בבית ולא בטיוול בתנאים של לינת שטח

למדתי להכיר את בית הספר, את התלמידים ולאט לאט את הערבה. בשלב הראשון המיקוד היה בהתמודדות עם החדש ועם הרבה מאוד פנים ושמות חדשים בו זמנית, בהתחברות שלי למקום וגם בלמידה של החברה שבה אני מתאקלם.

מנהלת בית הספר פרגנה לי, נשלחתי להשתלמות בנושא "רב-תרבותיות ושינוי

קצת עליי: שמי רונן כץ ואני בן 53, נשוי לרחלי ברדו ואבא לקליה בת 7. מנישואים קודמים יש לי ארבעה ילדים המתגוררים בקיבוץ ברעם, מה שמביא אותי להיות על קו צפון-דרום לא מעט... לערבה הגענו לפני שנה בעקבות עבודתה של רחלי בחממת הערבה במו"פ ובגלל המעבר של קליה לכיתה א'.

כבר חוויתי אי אלו מעברים בחיים - מהגליל העליון, לעוטף עזה, למצפה רמון ועכשיו לערבה. המעברים הללו והחיים בקהילות השונות הובילו אותי ליצור המשכיות של 25 שנים במרחב החינוך - כמורה ומחנך בבית ספר ואחראי על חינוך בלתי פורמאלי בקיבוץ, מורה לבני נוער אתיופים בשכונות המצוקה של לוד ויושב ראש "גן יער" במצפה רמון. את המעברים שעשיתי אפיינה גם הבחירה המודעת להציב את מרכזי חיי במקומות שבהם אני נמצא - בגליל העליון, בעוטף עזה, במצפה רמון ועכשיו הערבה. בחירה שלא להיות במרכז היא בחירה שאינה רק גיאוגרפית אלא גם ערכית. לא בכל המקומות שבהם חייתי הייתה הגדרה מובהקת של קהילה. כל מעבר בחיים הצריך הסתגלות - למגורים במקום חדש, להתאקלמות של הבת בחברה החדשה ולסדר יום חדש.

בכל המעברים שעשיתי ראיתי שדרך החינוך

יונן כץ

צילום: עירי עפאים

באמצע יולי, כשאנחנו עומדים בפני גל שני של קורונה. אני לא כותב כאן על מדינת ישראל, אלא על חינוך. דרך הסיפור שלי אני מציע נקודת מבט חינוכית אישית לא רק כי גם עכשיו אנחנו חיים בעוד תקופה מאתגרת, אלא כי לתפיסתי, בבסיס, על החינוך להציע חזון להתוות דרך גם, ואולי בעיקר, בנסיבות משתנות, זאת בהיפוך מממסד הרואה את העתיד כהמשך של מה שקרה בעבר.

במהלך הגל הראשון נכנסה לחיינו ה"למידה מרחוק". "למידה מרחוק" היא שם אחר לתלמידות ותלמידים בביתם, בתנאים משתנים, לא אחידים, ובמציאות של חוסר ודאות שגם למבוגרים אין יכולת לתת בה מענה אמיתי לגבי הצפוי. במציאות הזאת כמחנך, התחלתי לפעול עם העוגן היחיד שהיה לי - תקשורת. פעם ביומיים עשיתי סבב טלפונים בין כל התלמידים שלי. עשיתי זאת כי התעניינתי בשלומם וכדי להראות להם שקיים משהו יציב שנשאר כדינימיקה שהשתנתה וזו התקשורת האישית בינינו. אנחנו עסוקים בהרבה דברים, אבל שוכחים משהו פשוט - להתקשר לאדם ולו רק להתעניין בשלומו. לאחר ששוחחתי עם כל אחד ואחת מהתלמידים חמש פעמים במשך שבועיים, פתאום גילינו עד כמה הקשר בינינו אמיתי. נוצרה מציאות שבמסגרתה פעם בכמה ימים אני כמחנך מבטא את קיומי

סמוך לגבול לבנון. באותו הרגע, היה לי ברור שהטיול לא יתקיים והסבתי את יעד הטיול לקיבוץ מארח במרכז הארץ, ובו נשארו כחודש. רק לאחר מספר ימים, כאשר מלחמת לבנון התנהלה מול הבית במארון א-ראס, הוחלט לפנות את כל ילדי מערכת החינוך והוריהם לקיבוצים מארחים. הסיפור הוא לא עליי ועל כך שהרגשתי מייד מול איזו מציאות אנחנו עומדים, אלא הסיפור הוא עד כמה העיסוק

משבר הקורונה יצר מציאות שבה אני למעשה מחנך של תלמיד ועוד תלמידה אחד לבדו ובמציאות חדשה שנכפתה עליי

בחינוך מצריך "סנסורים" חדים וגמישות במציאות משתנה. בחינוך, כאשר אתה רואה מול עיניך צעירות וצעירים, יש רגעים של מנהיגות ואתה לא יכול להתנהל כמו מדינה המתגלגלת לעוד מלחמה לא מתוכננת וללא הגדרות מהן המטרות שיהוו הישג. יש רגע, וזאת לא מטאפורה, שבו רואים ושומעים את תחילת המלחמה. כך, גם עכשיו

שהיה חדיש לזמנו. פעם, באחת השיחות בינינו שאלתי אותו אם בכל החודשים הללו משהו מהכיתה התקשר אליו. עד היום, כאשר אני נזכר בשיחה הזו, הכאב שחשתי בתשובתו אוחז בי, הבנתי אז שהתפקיד שלי הוא ליצור הזדמנות לחיבור ולהשתייכות, תוך כדי יצירת מרחב של אנושיות וכבוד הדדי.

ואז התחיל סיפור אחר. מעבר מהשגרה אל "תקופת הקורונה". המעבר הזה התחיל עבורי בסצנה אחת ברורה: השתתפתי בשיבה לקראת הטיול השנתי, כשברקע כבר התחילו "טפטופים" בתקשורת על אודות הקורונה המאיימת. היה לי ברור שטיול לא יתקיים במועד המתוכנן. חוש ההישרדות שלי אמר, שהמקום הנכון להיות בו במשבר לא מוכר הוא בבית ולא בטיול בתנאים של לינת שטח. אף על פי שהחלטה שהתקבלה באותה ישיבה הייתה להמשיך כמתוכנן, אפילו לא קניתי ביסלי גריל לקראת הטיול. ואכן, בתחילת השבוע שבו היה אמור להתקיים הטיול השנתי, נכנסו ל"סגר קורונה".

דבר דומה חוויתי ביולי 2006 כשהייתי חבר קיבוץ ורכז נעורים. תוכנן "יום כיף" לכנרת. באותו הבוקר, בסביבות השעה תשע, התפרץ לפתע אל תוך השקט רעש אימים של ירי פגזים והפצצות מטוסים. הסתרבר ששני חיילים נחטפו

כדמות רלוונטית עבור הנערות והנערים. אם בתחילת השנה קיבלתי כיתה לחינוך, משבר הקורונה יצר מציאות שבה אני למעשה מחנך של תלמיד ועוד תלמידה ועוד תלמיד וכן הלאה. כל אחד לבדו ובמציאות חדשה שנכפתה עליו. האחד לא יוצא מהבית, השני לא יוצא מהמושב, השביעי מוצא את עצמו פתאום שבועות בבית עם ההורים והעשירית מגלה מה זה אומר להיות בבית בבוקר כאשר לאחות הקטנה אין גן. ובתוך כך כמחנך יש לי יכולת לחבר כל אחת ואחד למשהו מוכר, וזה המון. החיבור מתחיל ביוזמה לתקשורת, שבבסיסה נמצאות התעניינות והקשבה. להיות מחנך לא במשבצת של שיעור חינוך, אלא ברגעים הפשוטים של חוויה משתפת ומתעניינת. ואז עוד רגע ועוד רגע ועוד חיבור ועוד חיבור ויש תנועה של חיבורים. התנועה הזאת יוצרת משמעות חדשה לתפקיד המחנך.

הזמן חולף ואחרי תקופה ממושכת הממשלה מתכנסת, ביום שיש בצהרים, להחליט על חזרתן של כיתות א-ד לבתי הספר ומחליטה פתאום שגם כיתות יא-יב יחזרו לבית הספר. השר שהתגאה עד אתמול בהצלחת "הלמידה מרחוק" משתתק אל מול אנשי האוצר אשר לא מעוניינים לשלם למורים "המתבטלים" בביתם. הרגע הזה היה רגע מכונן עבורי, לא רק בגלל שהוא נתפס כשגיאה שהביאה לתחילת הגל השני של הקורונה, אלא במבט רחב יותר. זאת נקודת זמן, שבה קבע מי שקבע שתפקיד המורה והמחנך מדיד רק בפרמטרים של נראות, ללא שום ייעוד או ערך נוסף לעבודתם. בנקודה הזאת למערכת חינוך בקהילה מרוחקת - ריחוק היוצר זהות מקומית - יש יכולת להשפיע בתוך הריק שנוצר. באמצעות מספר דוגמאות אראה את כוונתי. דוגמה ראשונה - יש לי ילדים הלומדים בגליל העליון, ושם למרות החלטת המשלה הוחלט להמשיך בלמידה מקוונת. דוגמה שניה - במצפה רמון כאשר הייתי יו"ר "גן יער", נעתי כנציג הקהילה בין ראש המועצה לבין משרד החינוך כדי להפעיל גן המשלב בין התפיסות הייחודיות של הקהילה ומעורבותה לבין מעטפת הדרישות והאמצעים של הממסד. דוגמה נוספת - בתקופה שגרתי בקיבוץ הייתי בו זמנית רכז החינוך הבלתי פורמאלי, רכז קן של השומר הצעיר ונציג ועדת החינוך של הקיבוץ בוועד המנהל את בית הספר, כל זאת כדי להיות במקום של עשייה והשפעה רבה ככל שניתן. הגישה שהנחתה אותי הייתה שחינוך ומשמעות יוצרים ולא מקבלים. הריחוק שלנו והיותנו

קטנים מהווים יתרון והזדמנות ליצירת מודלים ועשייה חינוכית מותאמים לנו, למציאות שבה אנחנו חיים ואיתה אנחנו מתמודדים.

אנחנו עכשיו בחופשת הקיץ שבה עיקר ההתרחשות היא בזירות אחרות. אנחנו חווים את המשבר ההולך ומתעצם שהחברה הישראלית שוקעת אליו. בכל מה שהממסד נוגע, הנזק רק מחמיר והאמון בו הולך ופוחת. פתאום בסוף שבוע ההורים מקבלים הודעה בווטסאפ: תלמידי הכיתה של הבת צריכה להיכנס לבידוד. עוברת חצי שעה ומקבלים הודעה חדשה: תלמידי הכיתה של הבת לא צריכים להיכנס לבידוד. מודיעים בחדשות שהמסעדות ייסגרו ולאחר מכן שהמסעדות לא ייסגרו. ההווה בבלגן ונראה שהעתיד יוצא

בשיעורי היסטוריה אני מלמד על השבר החברתי שיצרה מלחמת יום הכיפורים. קשה ללמד על השתנות כאשר מה שהתלמידים מכירים הוא רצף שלם, רצף רחוק שכולו בעבר

משליטה. אני רואה בצומת חצבה אנשים מפגינים וחסרים לי בתמונה הצעירים. הפגנה לכאן או לכאן נובעת מדחף ראשוני לעצב את העתיד ואוי לו לעתיד, אם הצעירים של ההווה לא ישתתפו במאבק על עיצובו. מהלך יסוד בחינוך הוא לחבר את האדם לאנרגיה הפנימית ולהאמין בכוחה לשנות מציאות ולא רק לקבל את המציאות.

לקראת החזרה ללימודים עלינו לחשוב במושגים חדשים, לא רק לימודים מקוונים - כן או לא - אלא יצירת משמעויות ופונקציות חדשות. אנחנו חיים במקום קטן. מקום שבו כמעט לכל אחד ואחת יש נגיעה למערכת החינוך, מקום שהחיבורים בו הם רב-ממדיים, מקום שבו קיימת מערכת חינוך טובה. זה יתרון שעשוי להיות לנו ביחס למי שרק סומך על האינרציה והגרביטציה הממסדית. במיוחד בתקופה שהרגלי העבר, ואפילו העבר הקרוב, נשחקים אל מול המציאות. מה שהיה, כבר לא יהיה. בשיעורי היסטוריה אני מלמד על השבר החברתי שיצרה מלחמת יום הכיפורים. קשה ללמד על השתנות כאשר מה שהתלמידים מכירים הוא רצף שלם, רצף רחוק שכולו בעבר. כילד שחווה את מלחמת יום הכיפורים, מלוות אותי עד היום החוויות מהשבר החברתי שנוצר בעקבות המלחמה.

כשנחזור לשגרה נגלה ודאי שהתרחשו גם דברים חיוביים בזכות המשבר. מתוך המציאות החדשה נצטרך לזקק את הדברים ולראות מה מהדברים החיוביים הללו ניתן לקיים, בפני עצמם, ולא רק כתוצאה ממשבר. למשל כיצד מערכת חינוך יכולה להיות כלי מחבר ומוביל בקהילה קטנה? והשאלה ששאלתי היא כיצד ולא האם. לגבי האם, אין לי בכלל ספק.

צילום: יאיר גולומב

מפגש באמפי בתיכון שיטים דרכא

אישון במדבר

אלכס ליבק

צופר, יולי 2020

שירה

אורנה טל

המשורר

(מוקדש לנתן זך - המשורר הנצחי שלי, שאהבתי לשיריו הולידה בי שירים)

אחר כך הוא הביט בעיניי
ואמר:
"הוא תכף ימות
המשורר שלך,
אך לי לא אכפת.
אני
צריך
רק
סוכר".

"המשורר תכף ימות",
אמר לי השכן שלי
כשרוקן מתוך קופסת הפח
שעל המדף שלי
שתי כוסות של סוכר.
"אתה בטח טועה בזמן",
אמרתי לשכן שלי
שגמר לי את כל הסוכר
בקופסת הפח.
"אני לא טועה,
הוא תכף נגמר".
הוא הפנה את הגב והלך.
"ומי יאסוף את המילים החדשות שלו?"
ניגבתי את פירורי הסוכר
שהתפזרו על השיש,
"ומי יחבר לי
את היום ומחר,
ומי יגיד
ומי יבכה
ומי יצעק?"
"הוא בטח טיפש השכן שלי",
אמרתי לכלב הישן שלי,
ששכב על המחצלת
הקרועה.
"משורר לא יכול למות
כך סתם
מבלי לסיים".
הכלב הישן שלי
התרומם וכשכש בזנב,
הוא ליקק
את פירורי הסוכר
שהתפזרו על הרצפה
ושתק.

עשינו עסק

פרדי נפתלי צילום סטודיו

מי אני: פרדי נפתלי ממושב חצבה. קסם הצילום ליווה אותי עוד מילדותי והתגשם עם לימודי ב"קמרה אובסקורה" בתל אביב, שם התמקצעתי בתחום צילום סטודיו. עם סיום לימודי, פתחתי סטודיו לצילום מקצועי. במקביל, לימדתי צילום סטודיו, ב"קמרה אובסקורה" וב"מדרשה לאומנות". כשמשפחתי התרחבה, עברנו אילה אשתי, אני ואורי בננו לערבה, למושב חצבה. כאן נולדו יונתן ועפרי. המשפחה, הצילום והחקלאות השתלבו יחדיו. התמקדתי בצילום בערבה, במתן שירותי צילום ופרסום לעסקים בערבה.

איך נולד הרעיון: תל אביב נשארה מאחור אבל הצילום הוא חלק בלתי נפרד ממני וצידוד הסטודיו ירד יחד איתי לערבה. מיום שהגעתי לערבה, אני חלק ממנה, חלק מהקהילה שבה אני חי. מעורבות זו מאפשרת לי לתת מענה מקצועי ואיכותי לעסקים מקומיים, למתחמי אירוח, לעסקי תיירות, לחברות יצוא וזרעים, לענפי חקלאות שונים ומגוונים, ליוצרים ולאומנים. אני מצלם פורטרטים, מוצרים, מסעדות ושירותי הסעדה, כרזות ליום הפתוח ועוד מגוון גדול של תחומים ונושאים לפי דרישת הלקוח ובהתאם לצרכים.

נמצאים בפריים הסופי ואני יודע שהתמונה הנכונה והמדויקת תועדה לעד. כשצילומים שלי מתפרסמים ומפרסמים עסקים לאורך שנים, ואני שומע מלקוחות שלי משפט כמו: "לא מפסיקים להתקשר ולהזמין אצלנו מקום מאז פרסום הצילומים שצילמת לי".

שאיפות לעתיד: להמשיך ולצלם, להתרחב, להתפתח ולהתחדש בתחום. היום לכל אחד יש מצלמה זמינה. אבל מעט יכולים לראות ולדייק, לבנות נכון את הפריים, להמשיך ולחפש את הדבר הבא, המיוחד, המסקרן והשונה. זו שאיפה גדולה בעולם וירטואלי מלא באימג'ים, שינויים והתרגשויות.

מוטו: "תמונה אחת שווה אלף ימים של פרסום".

התנהלות העסק ביום יום: צילום מתחיל בשיחה עם הלקוח, בהבנת הצורך המדויק שלו. מכאן, יחד עם הרבה מחשבה, נבנות הסקיצות לצילום. לפי הצורך אני מגיע ללוקיישן או שהלקוח מגיע אליי עם המוצר, ואני מצלם את המוצר בתנאי סטודיו. בצילומי חוץ אני צריך להגיע למקום עצמו בשעות הנכונות לפי תנאי האור. בגמר הצילומים, העסק מקבל את הצילומים הטובים ביותר, אותם אני שולח בקובץ ללקוח.

מאהבתי לערבה, לנופיה ולמרחביה יצרתי עם השנים מאגר צילומים בתחומי הטבע-מדבר, חקלאות ותיירות. רבים מצילומי נרכשים עבור חברות ומקומות שונים בערבה ומחוצה לה.

רגעי שיא: כשכל הערכים הנכונים של הצילום

צילומים: פרדי נפתלי

תעודת זהות

פרדי נפתלי

052-2745446

פרדי נפתלי, פרדי נפתלי צלם

freddy_photographer

ללוש

עוגות ומאפים

חגית שחם

עוגת גלידה

חם לי! אבל ממש...

המזגן שלנו שבק חיים והוא אינו בר-תיקון. בזמן שאנחנו מחכים למזגן חדש, אנחנו מתרגלים לחיים ביולי בערבה עם מאוורר רגל ודזרט קולר מושאל... כל הכיף הזה קורה בשעה שצריך להכין מתכון למדור לעיתון ואני לא יכולה להעלות על דעתי להפעיל את התנור (לא יותר ממה שאני חייבת ממילא), כדי לאפות עוגה.

הפתרון הגיע בצורת עוגת גלידה שמצריכה שימוש במיקסר, מעבד מזון ומקפיא... (כמה קריר ונעים כשפותחים את הדלת שלו...) שילוב הטעמים הנפלא של העוגה הזו נולד אחרי שהכנתי טארט לימון חלבה ופיסטוק של עוגיו.נט והבנתי עד כמה שלושת הטעמים האלה מחמיאים זה לזה. שימו לב - הכנתי את העוגה בתבנית אינגליש קייק ממתכת שהיא גדולה יותר מתבנית האינגליש החד-פעמית.

עוגת גלידה

חומרים לבסיס

- 1 חבילה עוגיות אוראו וניל (150 גר')
- 30 גר' חמאה

לחילופין

- 75 גר' פתי בר (כ-10 ביסקוויטים)
- 40 גר' חמאה מומסת

לגלידה

- 1 פחית (400 גר') חלב משומר ממותק
- 2 חבילות (500 מ"ל סה"כ) שמנת מתוקה 38%

לגלידת חלבה

- 50 גר' (3 כפות) טחינה גולמית
- 50 גר' שערות חלבה

לגלידת פיסטוק

- 50 גר' מחית פיסטוק (ניתן להשיג בחנויות מתמחות)
- 40 גר' פיסטוק גרוס

לגלידת לימון

- 100 גר' לימון קארד (3 כפות גדושות) - מתכון בהמשך

אופן ההכנה

מרטיבים את התבנית במים ומצפים אותה בניילון נצמד. (המים מדביקים את הניילון הנצמד לתבנית ומקבעים אותו במקום). שמים במעבד מזון את העוגיות והחמאה (אין צורך להמיס) וטוחנים יחד עד קבלת עיסה פירורית לחה. משטחים ומהדקים את הפירורים לתחתית התבנית המצופה ניילון ומכניסים למקפיא עד הכנת הגלידה.

להכנת הגלידה

שמים את השמנת המתוקה בקערת המיקסר עם וו הקצפה, ומקציפים במהירות גבוהה עד קבלת קצפת יציבה. מוסיפים את החלב משומר ומקציפים שוב לקבלת תערובת אחידה. מחלקים את התערובת בעזרת משקל ל-3 קערות (בערך 300 גר' בכל קערה).

לקערה הראשונה מוסיפים טחינה ושערות חלבה ומערבבים בעזרת לקקן לקבלת תערובת אחידה. מוציאים את התבנית מהמקפיא ומשטחים את גלידת החלבה על הבסיס הקפוא. מחזירים למקפיא למשך 25-30 דקות עד שמתייצב.

לקערה השנייה מוסיפים מחית פיסטוק, מערבבים לקבלת תערובת אחידה.

לקערה השלישית מוסיפים לימון קארד (אם ממש אוהבים טעם וארומה לימוניים אפשר להוסיף גם גרידת לימון מלימון אחד). מערבבים לקבלת תערובת אחידה. בינתיים מניחים את הקערות במקרר.

אחרי 30 דקות משטחים את תערובת הפיסטוק על גלידת החלבה ומיישרים את פני השטח. מפזרים פיסטוקים גרוסים. מחזירים למקפיא לעוד 25-30 דקות להתייצבות נוספת. אחרי 30 דקות משטחים את גלידת הלימון על גלידת הפיסטוק, מיישרים את פני השטח ומחזירים למקפיא לכמה שעות עד שהעוגה קפואה לחלוטין.

להגשת העוגה יש להוציא אותה מהתבנית. המשימה נראית בלתי אפשרית בהתחלה מאחר שהכול קפוא, אבל אם תנגבו את דפנות התבנית בסמרטוט שהורטב במים חמים, תוך

רגע יהיה ניתן לשלוף את העוגה עם הניילון הנצמד מתוך התבנית. לא לשכוח לקלף את הניילון ולהעביר לתבנית יפה. לחתוך לפרוסות ולאכול מייד לפני שהגלידה נמסה. את השאריות - לשמור במקפיא.

חומרים ללמון קארד

- 2 ביצים שלמות גודל L
- 3/4 כוס (175 גר') סוכר
- 1/2 כוס מיץ לימון טרי
- קליפה מגוררת מלימון אחד
- 75 גר' חמאה

אופן ההכנה

שמים את כל החומרים מלבד החמאה בסיר קטן ומערבבים היטב. מניחים את הסיר על אש קטנה ומבשלים תוך ערבוב מתמיד בכף עץ עד שהתערובת מסמיכה. סבלנות, זה לוקח זמן. אם יש לכם מדחום מטבח התערובת צריכה להגיע ל-82 מעלות (טמפרטורת הקרישה של ביצים). מורידים מהאש ומוסיפים את החמאה. בוחשים היטב ומסננים את התערובת לקערה נקייה. מעבירים לצנצנת ושומרים במקרר עד השימוש. זה כל כך טעים שאני ממליצה להכפיל כמויות. בתיאבון!

צפר צמרת על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

שטח פתוח

מוביל לתגובת שרשרת המעצימה ניתוק זה ומעצבת קהילות שלמות המנוכרות לסביבה הטבעית, דבר המוריד את ערכי שמירת הטבע והסביבה מסדר היום הציבורי ופוגע בסופו של דבר בשטחים הפתוחים עצמם. תגובת שרשרת זו הנקראת "הכחדת החוויה הטבעית" (Extinction Of Experience) מובילה לפגיעה מתמשכת במאמצי שמירת טבע וסביבה עקב אובדן העניין הציבורי. דו"ח של המשרד להגנת הסביבה ביפן שיצא לאחרונה הראה כי רק 8% מהילדים עד גיל 10 מעדיפים היום לטייל ולשחק במרחב הפתוח לעומת למעלה מ-70% מהילדים בגילים אלו לפני חמישה עשורים, ודו"ח של רשות הגנים הלאומיים האמריקאית הראה ירידה ניכרת במספר הביקורים לנפש בגנים לאומיים בארה"ב בין השנים 1988-2012. תחושת הניכור כלפי הטבע והכחדת החוויה הטבעית ניכרים היטב גם בתחום החינוך. מחקרים מצביעים על כך שחלק מהסיבות לעלייה בהפרעות קשב וריכוז, אלימות חברתית, השמנת יתר, מחסור בוויטמין A וקוצר ראייה אצל תלמידים, נובעות מכך שבתי הספר אינם מאפשרים לתלמידים לצאת מהכיתה למרחבים טבעיים ולפתח קשר בלתי אמצעי עם סביבתם הטבעית. תופעה זו הוגדרה בתור "Nature deficit disorder" והיא נובעת מהפער ההולך וגדל בין בני האדם לבין הטבע. גם בערבה השתרשה בשנים האחרונות מדיניות

למגמה זו יש השלכות עצומות על היכולת של המדינה להחזיק בשטחים פתוחים, לשמור על המגוון הביולוגי ולפתח מדיניות בת-קיימה. המגמה הבולטת של הגנה על שטחים פתוחים בישראל היא הפיכתם לשמורות טבע. אלו נועדו בראש ובראשונה להגן על מגוון החי והצומח בישראל ולכן שמורות הטבע מציבות מגבלות למטיילים (לינה בחניוני לילה בלבד, הליכה על שבילים מסומנים ועוד). ואילו בכל הקשור בשטחים פתוחים שאינם שמורות טבע אין כמעט חוק או מדיניות שמונעים פגיעה בשטח, וההשלכות על השטחים הפתוחים הן קשות. השטחים הפתוחים בישראל סובלים במקרים רבים מהזנחה ולכלוך, ואצל הציבור התקבעה התפיסה שמה ששייך לכולם, בעצם לא שייך לאף אחד.

החוקר הנודע אדווארד וילסון (E.O Wilson) טבע בראשית שנות ה-90 את המונח "ביופיליה" (Biophilia) והגדיר אותו כ"צורך המולד של האדם להתמקד בטבע ובתהליכי החיים שסביבו". מחקרים רבים שהתקיימו מאז הצביעו על כך שלבני האדם יש חיבור רגשי ואינטימי אל הטבע והחיבור הזה הוא הכרחי להתפתחות כישוריהם החברתיים והרגשיים. עם זאת, נראה שבשנים האחרונות המגמה הבולטת היא דווקא של היפרדות מהטבע, דחיקה והדחקה של הטבע מסביבת החיים שלנו, ובמקרים רבים אף פחד וגועל מהסביבה הטבעית. תהליך הניתוק של האדם מהטבע

התחמס הנובי, אחד העופות הנדירים בישראל, נחת מתחת לשיח והשמיע ציוץ חלש ועדין. למשמע הציוץ קפצו מהשיח שני גוזלים/ אפרוחים קטנטנים ורצו לחיקו. התחמס הבוגר השפיל את מקורו ודחף לכל אחד מנה עסיסית של עשים טריים.

כל הסצנה המדהימה הזו קרתה בערבה, קצת לפני שהקורונה החזירה את השקט לאזור. היא אינה לקוחה מסיפור בדיוני או מסרט מושקע של ה-BBC אלא היא צולמה במצלמת שביל מוסווית שהציב פקח רשות הטבע והגנים. מה שלא ניתן לראות במצלמה הוא שבמרחק של מטרים ספורים משם, נסעו מכוניות על הכביש ומספר ג'יפים אף נעמדו בסמוך לקן, הפעילו מוזיקה חזקה ונהנו מהנוף היפה של הערבה. הם לא היו מודעים כלל לנוכחותו של העוף הנדיר ונראה היה שגם התחמס לא ממש התרגש מקרבתם.

גוזלי/אפרוחי התחמס פרחו לבסוף מהשטח סביב הקן ונראה שהקיננון הצליח (צאצאי התחמסים ועוד מספר מינים מציגים מופע מעניין של שילוב בין גוזל הזקוק להאכלה וטיפול הורי לבין אפרוח המכוסה בנוצות ומסוגל לנוע מרגע בקיעתו). אבל הדוגמה הזו היא רק אחת מיני רבות למה שקורה היום בטבע הישראלי. ישראל היא המדינה הצפופה ביותר בעולם המערבי והתחזיות צופות כי עד שנת 2030 כבר יחיו במרחב הצפוף הזה למעלה מ-12 מיליון בני אדם.

תחמס נובי

צילום: עודד קינן

חקלאי שמחזיק "ג'אנקייה" מפוזרת ומלוכלכת ושלא מקפיד על פינוי מסודר של פסולת תורם לא רק לפגיעה במערכת האקולוגית המדברית, אלא לפגיעה בקשר שלנו אל הסביבה. כל תושב שמתייחס למרחבים הפתוחים כמרחבים שבהם אפשר לפגוע, ללכלך ולדרוס, מביא בסופו של דבר לצמצום בהיקף השטחים הפתוחים ולהתרחקות שלנו מהטבע הסובב אותנו.

תושבי הערים הגדולות כבר הבינו מזמן שהקרבה לשטחים פתוחים ולטבע היא הכרחית ולכן ישנם היום פארקים ציבוריים מרשימים בכל עיר שמכבדת את עצמה, תושבי הערבה הם בין המעטים ברי המזל שאינם זקוקים לפארקים מלאכותיים היות שהטבע סובב אותנו מכל עבר. הערבה יכולה להפוך בקלות למודל מוביל שבו הקהילה לוקחת אחריות על השטחים הפתוחים. מסביב לכל יישוב ישנם אתרים רבים שאינם שמורות טבע אך יש בהם ערך רב. מיפוי השטחים הללו ובניית תוכנית מתאימה שמסייעת לקהילות לקחת אחריות עליהם יכולים לחבר אותנו אל הטבע ולאפשר קיום מכובד של אדם וטבע בסביבה המדברית. עלינו להבטיח שהטבע לא יהפוך רק לחלון ראווה או לתמונה, עלינו לפעול שהתחמס הנובי יוכל לקנן גם בקרבת מטיילים מבלי להיפגע, ושהטבע בערבה ימשיך להיות חלק מהזהות האישית, הקהילתית והציבורית שלנו.

נכתב בסיוע אורן פריטל - רשות הטבע והגנים

האחרון מספר יוזמות קהילתיות וחינוכיות. היוזמה הידועה והמוכרת ביותר היא פרויקט "אמץ שיטה" שמבקש להגדיל את האחראיות של תושבי הערבה לשטחים הפתוחים על ידי נטיעת עצי שיטה בסמוך לחלקות חקלאיות ונקודות התיישבות, תוכנית סיורים מגוונת לתלמידי בתי הספר ומגוון פעילויות קהילתיות. הפרויקט, הפועל בשיתוף קק"ל, הפך לפרויקט דגל בערבה ולשם דבר בכל מדינת ישראל. פרויקט נוסף וחדש שיצא מתוך פרויקט "אמץ שיטה" הוא מיזם "צמחי בר מן המדבר". מיזם יפה זה הצליח לרתום אליו מתעניינים רבים מהערבה ומחוצה לה ששוקדים על פיתוח פרוטוקולים לגידול צמחי בר מדבריים כצמחי נוי המחליפים מיני צמחים פולשים ואקזוטיים במושבים. נוסף על הפרויקטים הקהילתיים והחינוכיים נוצר גם שיח חדש מול רשות הטבע והגנים שהביא לפיתוח והנגשה של שמורות טבע קיימות וחדשות באזור. בקרוב יתווספו שבילים לשמורת שיזף שיאפשרו לציבור ליהנות גם מטיולים רגליים באזורים שונים בשמורה, ובשמורת עין עופרים החדשה שאושרה לאחרונה יהיו מגוון של שבילי הליכה ונסיעה, כמו גם שטח "שוטטות" ייחודי שיאפשר פעילות חינוכית בשמורה.

אבל לא רק פרויקטים קהילתיים ושיתופי פעולה יכולים לקרב את הציבור לטבע. יש צורך גם בשינוי של תפיסת המרחב הציבורי. כל

של ריחוק מהטבע. נכון, המדבר רחב הידיים, הצפיפות הנמוכה והאג'נדה הקהילתית בערבה עדיין מייצרים סביבה שקשורה לטבע, אך הקשר הזה מצטמצם. לא פעם שמענו ממובילי מדיניות במרחב משפטים כגון "מה שלא יהפוך לשמורה יהפוך לחקלאות" או מובילי קהילה ביישובים שמעדיפים מדשאות מוריקות וצמחייה אקזוטית על גינון המשלב בתוכו צמחיית מדבר. כל אלו הופכים את הטבע סביבנו לחלון ראווה, לתפאורה, ולנו אין בו חלק אמיתי. אפילו ניסיונות להשאיר שטחים פתוחים בידי הקהילה נחלו כישלונות כי לא נמצא מי שיתחזק אותם או ישמור עליהם (לדוגמה, השטח המכונה עידן 1 שלא שולב בשמורת הטבע עין עופרים ונחל נמיה בסמוך לנחל נקרות שהפכו לאתרי מסיבות רועשים ומוזנחים, או מאגר נקרות עין יב שכל סביבתו מחורצת על ידי קוליסים מצמיגי מכוניות ומלאה אוהלים, סככות זמניות, רעש ומסיבות). התפיסה של "הטבע שם ואנחנו כאן" מסירה את האחראיות שלנו לשטחים הפתוחים ומשמרת את הטבע בשמורות טבע בלבד. דינו של התחמס הנובי החי בשמורת שיזף אינו כדין התחמס הנובי שחי במאגר נקרות משום שעל הראשון שומרים בעזרת פיקוח ואכיפה ואילו השני נותר ללא כל שמירה וחשוף לנזקים שמביאים איתם מטיילים.

על מנת למנוע את הכחדת החוויה הטבעית ולחבר בין אדם לטבע בערבה ננקטו בעשור

אבנים מתגלגלות

רועי גלילי

רוחות של שינוי

שרידים ארכיאולוגיים של ממש מתקופת נוכחותה הקצרה של האימפריה התדמורית אין באזורנו, אך מספר חוקרים ייחסו להשפעתה הרבה של הפאזה ההיסטורית הקצרה הזו את הקמתו של "הלימס הדיוקלטיאני" - קו הביצורים שהוקם ובוצר לשיטתם בדרום ומזרח הארץ להגנה מפני שבטי המדבר. הבולטים בין החוקרים הללו הם ההיסטוריון מיכאל אבי יונה והארכיאולוג מרדכי גיחון. גיחון שחפר את מצודות ארבעת המגדלים הרומאיות (tetrapirgus) בעין בוקק, מצד צפית ומצד תמר, הניח שמצודות אלו וגם מצד חצבה הרומאי משקפים את המאמץ הרב שהושקע בהגנה מפני שבטי המדבר ואת האימה שהותירה אחריה זנוביה.

מרבית התיאוריות של גיחון אינן מקובלות כיום במחקר בעיקר בשל אי התאמות כרונולוגיות בין התיאוריה והמצאיים, ולא מעט חוקרים סבורים היום ש"הלימס הדיוקלטיאני" ו"הלימס פלשתינה" לא התקיימו מעולם כקו ביצורים.

מאוויה

מאה שנים חלפו ובאביב של שנת 375 לסה"נ הגיחה שוב מן המדבר בת נוודים, מלכה ולוחמת. למאוויה (מאביה - MAVIA בפי הרומאים), בת לשבטי הנוודים של סיני, היה כל מה שהיה לזנוביה: יופי, חכמה ותעוזה. גודלה הגאוגרפי

דמותה של המלכה מאוויה כקדושה נוצרית מפרסקו נוצרי (מקור לא ידוע)

זנוביה משקיפה אל תדמור Herbert Gustave Schmalz

אישה ולוחמת. הקיסרים, שהתחלפו חדשות לבקרים באותה התקופה, נמנעו מלתקוף ישירות את המלכה שנודעה כלוחמת נועזת ואסטרטגית מחוננת. ואולם ההתרחשויות האלו קראו תיגר על הסדר החברתי שהתגבש במהלך מאות שנות השלטון הרומאי. משעלה מפקד צבא הפרשים אורליאנוס לכס הקיסר בשנת 270 לסה"נ הוא סירב לקבל את עצמאות היתר הזו ואסר מלחמה על זנוביה ועל ממלכת תדמור. האימפריה התדמורית הסיגה את צבאה מן האזורים שכבשה במצרים, צפון סוריה ואסיה הקטנה והקיסר צר על העיר עד לכיבושה. ואולם תושבי תדמור שהעריצו את מלכתם שבו והתמרדו והקיסר שב על עקבותיו והרס את העיר לחורבות - הנוודים נפוצו ושובו אל המדבר והסדר החברתי שב על כנו. האם הייתה לה לעובדה שהייתה אישה ולא מן המוצא ה"נכון" השפעה על רצונו העז של הקיסר לפגוע בעצמאותה? נראה שיהיה זה תמים לא לחשוב כך.

זנוביה

באישון הלילה, מחופשת לגבר, יפה ונואשת יצאה המלכה זנוביה את שערי העיר תדמור רכובה על סוס למסעה האחרון. הנה היא חומקת דרך שער סודי, הנה חומות העיר המתרחקות, והנה הדרך המובילה אל המדבר ואל החופש, פרסות הסוס רוקעות באוזניה כמנגינה של תקווה.

אפס. עמוד השחר שהאיר את הסוס הדוהר נלכד בעינו של זקיף ערני. פלוגות הפרשים הרומאים דלקו אחריה עד שהקיפוה ולכדו אותה. המלכה היפה הובלה אל הקיסר אורליאנוס ששפט אותה ושלח אותה לגלות ברומא. גורלה של המלכה לא ידוע. על פי חלק מן המקורות חלתה ומתה, ולפי אחרים היא נישאה לסנטור רומאי וחייה בין הגנים של טיבולי עד אחרית ימיה הרחק מן המדבר הסורי שממנו הגיעה ומן החלומות על מלכות המזרח.

סיפורה של המלכה זנוביה, כמו סיפורם של מורדים גדולים רבים, הוא סיפורה של אישיות שהקדימה את זמנה. המלכה, בת לשבטי הנוודים שמוצאה מן המדבר (אולי מסיני), אתגרה במשך כחמש שנים את האימפריה הרומית האדירה. היו אלו ימים קשים למעצמה שעמדה בשלהי "משבר המאה השלישית", מוכת זעזועים פוליטיים וכלכליים, פלישות ומגיפות. המלכה הצעירה שהתאלמנה בשנת 267 לסה"נ (כשהייתה בת 27) ניצלה היטב את הסיטואציה הזאת, הפכה לשליטה עצמאית ויצאה למסעות כיבושים שביססו את מעמדה של עיר השיירות המדברית תדמור (בלטינית פלמירה palmira) כבירת מזרח האימפריה. המקורות ההיסטוריים יודעים לספר שהייתה יפה, שאפתנית מאוד ונמרצת. לחצרה היא קיבצה אנשי רוח, אנשי דת ופילוסופים. במובנים רבים הייתה זנוביה ה"אחר" האולטימטיבי: בת נוודים מן המדבר,

עולם יִשָּׁן עֲדֵי הַיְסוּד נְחִירִימָה \ מְגֵב כְּפֹנֶף
נְפִרְק הָעֵל \ אֶת עוֹלָמְנוּ אֶז נְקִימָה \ לֹא כְּלוֹם
אֶתְמוֹל, \ מְחָר - הַכֵּל (הַאיִנְטֵרנֵט צִוְנֵל נֹסֵחַ
עֵבְרִי: אֲבֵרָהם שֶׁלֹּנְסְקִי)

האומנם מברשים האירועים הללו על ראשית קיצן של תרבויות המערב? קשה לדעת. בהיסטוריה, כמו בהיסטוריה, יש לטיימנג תפקיד מכריע. ואולם חוסר הצדק שבחלוקת העושר העולמי יוצר מציאות שקשה מאוד לשמר בעולם שהפך לכפר גלובלי: הכול ידוע לכולם ואתה עני יותר כשאתה יודע כמה יש לאחר. לא בכדי כווננו חלק ממעשי הביזה כלפי חנויות היוקרה שייצגו את הדיסוננס העמוק הזה. כשאני צופה באירועים האלו שמרביתם כוללים אומנם השחתת רכוש ולא פגיעה בנפש, אני שואל את עצמי: האם קיים צדק היסטורי? האם ניתן לתקן עוול בעוול אחר? והאם באמת אין שום דרך אחרת לתקן את הסדר הישן מבלי להרוס את יסודותיו? ההיסטוריה איננה מבחינה בין מאבקים, צודקים ככל שיהיו, ויש משהו מעורר אימה באופיו האלים של המאבק הזה ובוונדליזם שנלווה אליו.

”כִּי צִדִּיק בְּדִינֹ הַשְּׁלַח” - כתב המשורר נתן אלטרמן
”אֶךְ תָּמִיד, בְּעֵבְרוֹ שׁוֹתָת,
וּמְשֹׁאֵר, כְּמוֹ טַעַם מְלַח,
אֶת דְּמַעַת הַחֲפִים מִחֲטָא”
(שירי מכות מצרים)

מצד עין בוקק צילום: הראל בן שחר

הביזנטים שבזזה במשך מאות שנים את המזרח התיכון ניגפה; פלשתינה-ארץ ישראל וסוריה הביזנטיות והעשירות נכבשו ונבזזו בידי נוודי המדבר. המהפך התרבותי הושלם, אך המהפך המגדרי והבשורה הנשית שהביאו איתן זנוביה ומאווייה לא מומשו עד ימינו. להפך, תרבויות המזרח הפכו למרבה הצער במהלך השנים לתרבויות פטריארכליות ואפילו מיזוגניות.

התפרקות

גם בימינו אנו עדים למאבק אלים ועיקש כנגד ”הסדר הישן”. פעולות המחאה כנגד מעשה הרצח האכזרי של ג'ורג' פלויד הביאו איתן גלי מרי אלימים שמעידים על עוצמת המצוקה של המהגרים ”נוודי המדבר” המטאפוריים של העולם המודרני ועל האיבה המצטברת כלפי ”הסדר הישן” ומדינות המערב. שוב אנו חוזים בהמונים שיוצאים לרחובות, מפילים פסלים ובוזזים, ובליבם אותם רגשות איבה ואותו פזמון ישן שנשמע תמיד חדש וצעיר:

של האימפריה הרומית היה כבר כמעט בלתי ניתן לשליטה בעת הזו, והתכתשויות הגבול עם הגותים בצפון והפרתים במזרח התישו את כוחה. המצביאים הרומאיים זלזלו במלכה בעיקר משום שהייתה אישה ולמדו לקח מר. בזה אחר זה הם הובסו בניסיונותיהם לבלום את עצמאותה של המלכה מן המדבר. בגאונות אסטרטגית ובאומץ לב היא הובילה את צבאותיה לסדרה של קרבות גרילה במהלכם השתלטה על ארץ ישראל מצרים וסוריה. עד מהרה התהפך הגלגל: הקיסר הרומאי וואלנס, שנלחץ מצפון על ידי השבטים הגותים, הכיר בעצמאותה של מאווייה ונאלץ לבקש את עזרתה. הייתה זו טעות: המלכה ששלחה חיל פרשים להגנת קונסטנטינופול למדה שיעור כואב על מחירה של שאפתנות, על פוליטיקה ועל בוגדנותם של הרומאים: לאחר שהתדלדל צבאה של המלכה בקרבות, התכחש הקיסר תיאודוסיוס הראשון לברית שכרת קודמו עם המלכה (הקיסר הקודם וואלנס נהרג במהלך הקרבות עם הגותים). אחר כך קנה בכסף את נאמנותם של הגותים ושבטים נוספים, שאותם הפך ל”פדראטי” - שכירי חרב בשירות האימפריה בתעלול שכאילו נלקח מ”משחקי הכס”. בשנת 381, ארבע שנים לאחר שיצאה למסעותיה, נאלצה המלכה לשוב לחאלב, אותה הפכה למעוזה, ומרד נוסף ברומאים נכשל בשנת 383. רק מעט ידוע לנו על המשך קורותיה של המלכה מאווייה שלא שבה ככל הנראה לסיני. על פי חלק מן הגרסאות, היא מתה בשנת 425 לסה”נ בחאלב, שנים רבות לאחר הדברים האלו. שוב הצליחו הרומאים להשיב את הסדר הישן על כנו.

גם המרד של מאווייה לא הותיר אחריו שרידים ארכיאולוגיים של ממש. חלק מן החוקרים סבורים שביצור המצודה בעין בוקק שתוארך לשנת 376 לספירה קשור לעניין הזה, הארכיאולוגים ישראל רול וזאב משל סבורים שמאווייה היא שהרסה את המצודה הרומית ביטבתה.

עוד 250 שנה יעברו בטרם ישלים בן נוודים אחר את המהפך שבו החלו המלכות הלוחמות זנוביה ומאווייה. גם מוחמד, שמוטט לימים באופן סופי את השליטה הרומית ביזנטית במזרח התיכון, ניחן באומץ לב, ראייה אסטרטגית ותעוזה. הוא ניחן בעוד תכונה אחת חשובה מאין כמוה, תכונה מן הסוג שבו חונן שר ההיסטוריה את אהוביו: המזל. שבטי המדבר בהנהגתו של מוחמד הכניעו את האימפריה המתפרקת והשתלטו על המזרח; ממלכת

צילום: Tony Webster - Flickr.com

הפלת פסלו של כריסטופר קולומבוס במיניסוטה

עוד מבט צילום טבע בערבה

מאיה מיימוני

התבוננות

או: מה ראיתם לאחרונה בפעם הראשונה?

וערנות? חוקרים, מצפים ומגיבים - אלו הן אבני היסוד בתהליך ההתבוננות. לפני שיוצאים לשטח חוקרים אותו ולומדים את הנושא שרוצים לצלם. מחליטים על המיקום המדויק ואפילו על הטכניקה הנכונה בצילום. אין לדעת מה יפתיע. צריך למצוא את השאלות הנכונות

אבנים, מאובנים ואפילו את הצל שעלי הגפן ואשכול הענבים מטילים על דלת הבית. בעזרת המצלמה והחיפוש אחר סיפור, אפשר למצוא עניין גם בסביבה הקרובה. לעיתים, הקרוב והמוכר יכול להפוך למשעמם והרחוק למסקרן. מה עושים כדי לשמור על עניין

שאלתי את עצמי: מה ראיתי לאחרונה בפעם הראשונה? כמעט אין חדש תחת השמש. האומנם? השגרה יכולה בקלות להעלים מעינינו גוול חדש במטע התמרים, עלה חדש שצמח אתמול בגינה, ציפור נודדת שעוברת באזור, טקסטורות משתנות בשטח, בעלי חיים שונים,

צילום זריחה סמוך למאגר עשת

שיביאו אותנו לתגליות מעניינות. כשמכוונים בתחילת היום למטרה, למשל מצפים לראות מכונית אדומה, יש סיכוי גדול יותר שנשים לב למכונית אדומה כשתחלוף על פנינו. וכך לגבי כל נושא אחר (גם אם המכונית האדומה היא לא עיקר התמונה שלי ודווקא האיש עם השפם המסתלסל, חבוש כובע בוקרים, הנוהג במכונית האדומה יהיה הנושא העיקרי. העיקר שהובלתי את עצמי לחיפוש). התגובה היא עניין של מיומנות שמתפתחת לכדי אינטואיציה מתי הרגע הנכון לצלם, מתי ללחוץ על המחשף (כפתור הצילום). ככל שתצאו לטבע או לכל לוקיישן אחר שמתאים לכם, תתרגלו והתגובות יתחדדו.

בצילום טבע, ובצילום בכלל, נוכל לחדד את ההתבוננות שלנו אם נכוון את המצלמה למקום ספציפי, לסלע מסוים, לרקע עם טקסטורה מעניינת ואז - לחכות. לבהות. כשהמבט ממוקד לכיוון אחד, אל המסגרת שכבר נוצרה, יכנסו האובייקטים - לדוגמה צבי, קרן אור שמטילה צל מעניין או חרדון צב שבדיוק יצא ממחילתו לשאוף אוויר.

שינוי נקודת המבט והעשרה שלה יכולים להתרחש גם ביציאה לטבע עם חברים שתחומי העניין שלהם מגוונים. יש מי שיסתכל על עקבות, אחר יחפש סוגי סלעים, תהיה זו שסקרנית לגבי עתיקות ואחר שציפורים מעניינות אותו.

אורך המוקד של העדשה (הזום) גם יכול לעזור לגוון את ההתבוננות שלנו ולשנות את הפרספקטיבה, באמצעות בחירה בעדשת טלה (עדשה עם זום למרחק) לצילום ציפור, או בעדשת מאקרו (עדשה שמאפשרת להתקרב מאוד לאובייקטים) לצילום פרפר שנחת בגינה. עוד דרך ליצור חוויית התבוננות חדשה היא לתאר במילים את מה שרואים דרך עינית המצלמה כאשר ממקדים את המבט על אובייקט, לדוגמה על עץ, על סלע או על ערוץ נחל, ואז לתאר לעצמנו מה נכנס לפריים: "צל עץ השיטה משתלב בערוץ הנחל", "שרקרק גמדי נוחת על ענף", "שפן סלע מציץ מאחורי סלע", "חרדון צב יוצא ממחילה ומתחמם בשמש", "מרבד פריחה מואר באור שקיעה". המיקוד המילולי והפירוט מייצרים גילויים חדשים והתבוננות אחרת. נסו את זה.

אני מציעה לכם לצאת, להתבונן ולצלם בטבע. הוא זמין כל כך, קרוב ונגיש לנו, הוא כמעט חלק מהשגרה שלנו ואפשר תמיד לראות אותו באור אחר. חדש. כמו פעם ראשונה. "אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים" (ד"ר סוס).

חיים ברשת

מורה נבוכים לחיים המקוונים

גילה טל

פשעי שנאה וחרם מפרסמים בפייסבוק

על ההצגה הגדולה של נשיא ארצות הברית ופייסבוק - ואיך השחקנים המשניים הפכו לראשיים...

צוקרברג לארגוני זכויות אזרח ולעובדים: הפוסטים של טראמפ יישארו

מייסד פייסבוק ערך אתמול פגישה עם
עובדי החברה ונציגים של זכויות
האזרח בעודו מנסה ללכת על חבל דק
שימנע עימות ישיר עם הבית הלבן

13:58, 03.06.2020 | רפאל קאהאן

צוקרברג נראה כפוסח על שתי הסעיפים: הוא הציג גישה ליברלית ופסל אפשרות של צנזורה, אך עדיין השאיר פתח לשינוי עתידי במדיניות. זאת לעומת רשתות אחרות, כדוגמת טוויטר, שלא היססו לצנזר מיידית את התכנים הבוטים של נשיא ארה"ב.

כתוצאה מהעמדה של צוקרברג, התחילה תסיסה בין משתמשי פייסבוק למשתמשי אינסטגרם (שגם היא שייכת לפייסבוק). ארגוני זכויות אדם בארה"ב, כולל "הליגה נגד השמצה" NAACP (ארגון זכויות אזרחי למען אפרו אמריקאים), קראו למפרסמים הגדולים להטיל חרם פרסומות על פייסבוק, במחאה על כישלון הרשת החברתית במניעת הפצת שנאה ועוינות, ופתחו בקמפיין תחת התיוג #StopHateForProfit. ואכן, ב-19 ביוני חברת The North Face, חברת ביגוד

סתם הבעת דעה להסתה הוא חמקמק.

על חופש הביטוי וגבולותיו:

"בבואנו לגזור הדין בעבירות בהן מדובר, יש לנקוט זהירות שכן מדובר בהוראת חוק שיש בה הגבלה על חופש הביטוי. עם זאת, יש להדגיש כי האיסור בפקודה למניעת טרור אינו מוטל על הבעת דעה, אלא על פרסום ברבים של דעה שיש עמה שבח ועידוד למעשה טרור ולפגיעה בגוף בני אדם. חברה הרוצה למנוע טרור חייבת למנוע גם דברי שבח ועידוד לטרור כזה, למנוע דברי שבח ועידוד לאלימות ולמעשי רצח המוניים" (מתוך פסק הדין שמרשיע את עורכי הספר "ברוך הגבר" - על ברוך גולדשטיין).

כמו במקרים אחרים, גם כאן אנחנו חוזים בדילמה של גבולות חופש הביטוי. היכן הוא מסתיים והיכן מתחילה לשון הרע או הסתה לשמה?

מה זה חרם המפרסמים ומה גרם לו?

השחקנים הראשיים בדרמה: נשיא ארה"ב דונלד טראמפ ומייסד פייסבוק מארק צוקרברג.

השחקנים שהיטו את הכף: חברות גדולות (ופייסבוק היא אחת מזירות הפרסום העיקריות שלהן).

השתלשלות העניינים מתחילה בדונלד טראמפ ובמשפט שלו "כשמתחילה הביזה מתחיל הירי" (30/5/20) ובהתבטאויות נוספות בפייסבוק וברשתות חברתיות אחרות. ארגוני זכויות אדם זעמו על ההתבטאויות, שיובילו לטענתם להסלמה של המצב ושמפרות את התקנון של פייסבוק האוסר על פרסום דברי עידוד לאלימות.

איך הגיב לזה מארק צוקרברג?

דיעה שהתפרסמה ב"כלכליסט" ב-3 ביוני:

ההגדרה ל"פשע שנאה" היא פשע שהמניע העיקרי של מבצעו הוא שנאת קבוצה (להבדיל משנאה אישית). אם נמשיך ונבדוק, נגלה שהגדרה של משתמש ברשתות החברתיות כ"פושע שנאה" מעורפלת למדי.

האם הכוונה לאדם שכתב פוסט של שנאה? שעשה לייק לפוסט כזה? או פושע שנאה הוא רק מי שעבר מהכוח אל הפועל וביצע פשע של שנאה ב"עולם האמיתי".

כותב אהרן סימפסון גרוסמן בכתבתו "ממים" של שנאה מיוני 2019:

"בחג שביעי של פסח האחרון פרץ ג'ון ארנסט, נער בן 19 מסן דייגו, לבית כנסת חב"ד בעיר ופתח בירי. שלושה מתפללים נפצעו ואחת נהרגה... הפיגוע היווה המשך לרצף של פשעי שנאה שלוו בתיעוד אינטרנטי.

כך כתב הרוצח מספר שעות טרם הרצח: "מדוע תעשה זאת? ודאי שרציחת מספר קלוש של יהודים לא תסייע להצלת הגזע האירופי, כפי שטענו כלפיי. אך רוב האנשים אינם מבינים את מהות פעולותיי... אינני רוצה בכבוד או בשררה, אלא רק בזכות לשמש השראה לאחרים, לדחוק בהם להצטרף למערכה ולהגן על גזעי בזמנים אלו... לאחיי, הפיצו מכתב זה, הכינו 'ממים' ברחבי האינטרנט... הילחמו!" (מתוך ביטאון הפקולטה למשפטים, גיליון 4, יולי 2019).

זוהי דוגמה לפשע שנאה. אולי היה צריך לעצור אותו כבר קודם, אבל אצל רבים אחרים אלו רק דיבורים. הרי חופש הביטוי הוא מאושיות הדמוקרטיה. כולנו יודעים ש"מילים עלולות להרוג". הסתה היא מסוכנת. אבל הגבול בין

ואז... פייסבוק נשברה:

מארק צוקרברג, מנכ"ל פייסבוק צילום: AFP

בעולם

החרם שהוריד את צוקרברג מהעץ - ואילץ אותו לעמוד בפני סיכונים חדשים

הצטרפותן של קוקה קולה ויוניליוור לחרם המפרסמות על פייסבוק הייתה את הכף - ופייסבוק הודיעה כי תסמן תוכן מסוכן ותחסום פוסטים של תומכי עליונות לבנה ■ גם אם החרם יוסר, היא עומדת בפני זעמו של נשיא ארה"ב ולאחר מכן אולי גם ממשל דמוקרטי שינסה לפרק אותה

דפנה מאור 27.06.2020

ניתוח כלכליסט

פייסבוק מתחילה לשלם על השקרים והשנאה

הצטרפות יוניליוור וקוקה קולה בסוף השבוע למחאה המתפתחת נגד פייסבוק בדרישה למנוע פרסום דברי שטנה, גרמה לצוקרברג לזוז מעט מהעמדה העיקשת של החברה ולהכריז על סימון פוסטים פוליטיים מזיקים. אך רק מסה קריטית של מפרסמים גדולים תגרום לשינוי עמוק במדיניותה

07:04, 28.06.2020 | עומר כביר

הרשתות החברתיות "נכנסות" בדונלד טראמפ בגלל הפצת שנאה

אחד הבוסים בסקרים בארה"ב, טום סוויטר, הודיע שיתפסק להשתמש בפייסבוק וטוויטר. הוא הודיע שיתפסק להשתמש בפייסבוק וטוויטר. הוא הודיע שיתפסק להשתמש בפייסבוק וטוויטר.

22:22, 27.06.2020 | אילן גולד

והמסה הזאת, של מפרסמים שמחרימים את פייסבוק, הולכת ומצטברת: "מספר גדל והולך של מפרסמים דומיננטיים במיוחד... הודיעו כי הם עוצרים פרסום ברשתות החברתיות כחלק מקמפיין של קבוצת זכויות אזרח וקבוצות אחרות... הקריאה הבסיסית הייתה לחרם על... פייסבוק, שהיא גם הבעלים של אינסטגרם. מארגני הקמפיין טענו שמארק צוקרברג לא רוצה לבלום תכנים גזעניים ואלימים ומידע שגוי שמופצים דרכו לכל עבר כיוון שהוא מפיק מהעניין רווח כספי. בין המחרימים בפועל - כ-160 חברות בסך הכל - קוקה קולה, פורד מוטור, בן אנד ג'ריס, וריזון, יוניליוור וגופים מסחריים אחרים... כולם מהדהדים את המסר והסלוגן 'עצרו רווחים משנאה'.

פייסבוק כבר נפגעה ונפגעת מהחרם הנרחב - הן תדמיתית והן כלכלית...

עד כה לא התקבלו תגובות למהלכים האחרונים הללו מנשיא ארצות הברית, שעל פי דיווחים אחרונים מוצא עצמו מתדרדר בסקרי הבחירות האחרונים וייתכן שאף שוקל לפרוש מהמירוץ בשל כך" (גלי פיאלקוב, אנשים ומחשבים 30/6).

"בתגובה לחרם המתרחב, הכריזה פייסבוק, בנאום שנשא צוקרברג אתמול (25.6), כי הרשת החברתית תסמן באופן ברור את כל הפוסטים הפוליטיים שהיא רואה כ'מזיקים', לדבריה. פייסבוק תחמיר את המדיניות שלה 'כדי לפעול לנוכח המציאות של האתגרים שארצנו עומדת בפניהם...' החברה תאסור פרסום מודעות שיכילו תיאורים מאיימים וגזעניים, תסיר תוכן, כולל מפוליטיקאים, שמסית לאלומות או מדכא זכויות הצבעה. כמו כן תסמן כבעייתית תוכן נוסף, מסרה החברה. בעקבות ההודעה של יוניליוור, פייסבוק הכריזה כי תאסור על ארגוני עליונות לבנה לפרסם ולהעלות פוסטים, ותשתמש בבינה מלאכותית לאתר תוכן פוגעני. 'אנחנו משקיעים מיליארדי דולרים מדי שנה כדי לשמור על בטיחות הקהילה שלנו', אמר הדובר אנדי סטון. ("The Marker, 27/06/20, דפנה מאור).

ככה הקהילה הצליחה "להביס" חברה גדולה וחזקה כמו פייסבוק. האם פייסבוק תעמוד בהכרזתה? איך הדברים ישפיעו על נשיא ארה"ב בטווח הארוך? הסיפור עדיין לא הסתיים...

וספורט, הייתה החברה הראשונה שהודיעה שהיא מפסיקה לפרסם בפייסבוק. עד מהרה הצטרפו אליה חברות נוספות. בתגובה הבטיח מארק צוקרברג מצידו הבטחות מעורפלות אבל לא באמת התחייב לשינויים.

פרשנות

הסערה ברשתות החברתיות: צוקרברג הבטיח שינוי - אבל לא הבטיח לקיים

מייסד פייסבוק מתמודד בשבוע האחרון עם מחאות של עובדים ואפילו מדענים - ומנסה ללכת בין הטיפות. האם, כמו טוויטר, יאשר סימון או עריכה של פוסטים בעייתיים - למרות איומיו של הנשיא טראמפ?

18:48, 07.06.2020 | רפאל קאהאן

לפייסבוק יש אומנם מדיניות רשמית כנגד הסתה ושפה בוטה: מהם עקרונות הפרסום של פייסבוק? "אנחנו לא מעוניינים שהפרסום ישמש לשנאה או לאפליה, והמדיניות שלנו משקפת זאת. יש לנו כללי קהילה שאוסרים על דברי שטנה, בריונות, הפחדה וסוגים אחרים של התנהגות מזיקה, ואנו מחייבים את המפרסמים לציית למדיניות פרסום מחמירה..." (מתוך דף הסבר של פייסבוק: "עקרונות הפרסום") בפייסבוק אפשר לדווח על כל פוסט שלא נראה לנו. שימו לב, ניתן לדווח בין השאר על טרור ודברי שטנה. מה פייסבוק עושה עם דיווחים כאלו? לא ברור...

בחרי/ בעיה בכדי להמשיך.

ניתן לדווח על הפוסט לאחר בחירת בעיה.

עירום, אלימות, הטרדה, התאבדות או פגיעה עצמית, חדשות מזויפות, ספאם, מכירת ללא הרשאה, דברי שטנה, טרור

משהו אחר

פעולות נוספות שאפשר לבצע

חסום/חסמי את לא תוכלו לראות זה את זה או ליצור קשר זה עם זה

הפסיקו/ לעקוב אחר הפסק/הפסיקו לראות פוסטים אך הישארו חברים.

אם מישהו בסכנה מיידית, יש להתקשר לשירותי החירום המקומיים. אסור לחכות.

עת לכל חפץ

גילי פינר וחדוה שונר

פסולת אורגנית

"קישוא פה וקישוא פה, וקישוא אחד לא מוצאים אותו עד היום..."

(הכה את המומחה, הגשש החיוור)

הפרדת פסולת אורגנית משאר הפסולת הביתית מצמצמת את כמות הפסולת שאנו מייצרים. פחות זבל בפח הירוק, גם אם זה לא יפתור את כל בעיות איכות הסביבה בעולם או בערבה עדיין יש משמעות גם למעשים "קטנים". ואם מסתכלים על הנושא בצורה רחבה ומערכתית יותר, אז יש יתרונות גדולים בטיפול בפסולת אורגנית. צמצום היקפי הפסולת יביא לצמצום כמויות האשפה לפינוי ויביא גם לחיסכון כספי בעלויות ההטמנה. החיסכון הזה יוכל לחזור אלינו בצורה אחרת. אפשר להפחית את כמות הפסולת הנזרקת לפח על ידי:

1. שימוש בקומפוסטר ביתי
 2. האכלת בעלי חיים (תרנגולות למשל)
 3. התקנת מערכת להפקת ביו-גז ביתי
- עבור כל אחד מהפתרונות צריך מכל לאיסוף שיירי המזון.
- ייצור קומפוסט ביתי אפשרי במגוון צורות, החל מאלתור מכל ייעודי בחצר ועד לרכישת קומפוסטר מוכן. התהליך כרוך באיסוף שאריות המזון וערבובן יחד עם גזם (לדוגמה דשא קצוץ, או עלים יבשים) ומים על מנת ליצור תהליך פירוק אירובי (תהליך פירוק ביולוגי עם חמצן). תהליך פירוק הפסולת האורגנית ויצירת הקומפוסט אורך בין שלושה לשישה חודשים - תלוי כמה השקענו בתהליך, מהי הטמפרטורה ומהו הרכב החומרים בקומפוסט. בחרתם בהאכלת בעלי חיים? זו אחריות ואין להקל בה ראש, כדאי להתייעץ עם בעלי מקצוע לגבי התאמות ספציפיות בין סוג המזון ובעל החיים שבחרתם לגדל.
- הגענו למתקן להפקת ביו-גז ביתי. מה זה? ביו-גז הוא גז המופק מחומר אורגני בתהליך

כאשר הפסולת האורגנית נזרקת למטמנות האשפה הרגילות, התפרקותה מייצרת גזים וגורמת לזיהום מים וקרקע. הטיפול בכמויות גדולות של פסולת דורש שטח גדול, הובלה ושינוע של האשפה והשקעת כספים ומשאבים רבים שגם הם יוצרים פגיעה בסביבה. מנגד, בטבע, מתרחש תהליך יעיל במיוחד של מיחזור אורגני, לדוגמה עלה הנושר מן העץ, משמש מזון לחרקים וחיידקים הניזונים ממנו ומפרקים אותו בחזרה לאדמה. התהליך הזה נעשה בלי הרבה משאבים ואנרגיה. פשוט, לא? אנחנו יכולים לייצר תהליך דומה של מיחזור אורגני על ידי הפרדת הפסולת האורגנית שלנו.

יש פסולת, ויש פסולת... הפעם בחרנו בפסולת שאינה מהחומרים שמשמשים אותנו ב"כמה שצריך" אבל היא חלק מהחיים של כולנו. "פסולת אורגנית או פסולת מתכלה היא סוג של אשפה שמקורה באורגניזם (צמחים או חיות) וכוללת על פי רוב שיירי צמחים ומזון ופסולת גינה (גזם). פסולת אורגנית ניתנת ברובה לפירוק על ידי אורגניזם חיים כגון חרקים, בקטריות ועוד" (מתוך ויקיפדיה).

לפי סקרי המשרד להגנת הסביבה, פסולת אורגנית מהווה 40% מהפסולת בישראל. נשמע המון. הבעיה מתחילה כשפסולת כזו נזרקת לאותה מטמנה יחד עם שאר סוגי הפסולת.

צילום: חברת הום ביוגז

מתקן ביו גז

חידת מקום

מנחם מרקוס וחיים לויטה

אנו פותחים מדור חדש. בכל גיליון תופיע חידת מקום מלווה בתמונה של אתר, של נוף או של אנדרטת זיכרון לכבוד אנשים או בעקבות אירועים. כל התמונות מהערבה. לכל תמונה יתלו שאלות שפתרון יופיע בגיליון הבא יחד עם הסבר קצר על המקום.

חידת מקום מספר 1

היכן נמצא הגלעד שבתמונה?
מתי ולכבוד איזה אירוע הוקם?

צילום: עמי רותם

של פירוק בתנאים אנאירוביים (תהליך פירוק ביולוגי ללא חמצן), על ידי מספר אוכלוסיות חיידקים שונות. לייצור ביו-גז משתמשים גם בפסולת האורגנית הביתית וגם מטפלים בביוב הגולמי (פיפי קקי...). ומייצרים מהם גז בישול ודשן נוזלי. ניתן להתקין היום מתקן ביתי הקולט את הפסולת האורגנית הביתית למכל עיכול אנאירובי המייצר תערובת של פחמן דו-חמצני ומתאן שהופכים למעשה לגז בישול ולדשן נוזלי לגינה.

בערבה פועלת חברת הום ביו-גז עם מערכת שהיא פיתוח ישראלי הנמכר גם למדינות העולם השלישי לאזורים מנותקי רשת (off grid). החברה מפתחת גם מתקנים מותאמים אישית לפי צורכי הלקוח.

מוזמנים לפנות ליעל חביב נציגת החברה בערבה לצורך הדגמה ושאלות נוספות 052-3665976, או באתר החברה www.homebiogas.com

מרכז "כמה שצריך" הוא מרכז חינוכי-קהילתי המשלב חשיבה ויישום של מיחזור, יחס מעשי לאיכות הסביבה ופיתוח יצירתיות מחומרים הקיימים סביבנו. המרכז פועל בתמיכת שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית. הוא מיועד בעיקר לצוותי החינוך בערבה, ופתוח לכל מי שרוצה ליצור ומחפש דרכים חדשות לשימוש בחומרים קיימים, מעניינים וזמינים שמרכז "כמה שצריך" מציע לכם בחינם.

פלגות לסטודנטים

מרכז קהילה ערבה בשיתוף מפעל הפיס ותכנית פר"ח,
מעניקים מלגות לימוד לסטודנטים לשנת הלימודים הקרובה!

20 פילגות בשווי 10,000 ₪ כל אחת
יחולקו בהתאם לעפידה בקריטריונים
ובשיטת "כל הקודם זוכה"

פרטים והגשת מועמדות ב- www.arava.co.il/15108

* המלגות מיועדות לסטודנטים שירשמו ללימודי תואר ראשון בערבה באוניברסיטה הפתוחה,
או לכל תכנית לימודים אקדמית מחוץ לערבה, עבור מי שכתובתו רשומה בערבה התיכונה (תושבים ו/או בני הערבה)
* סטודנטים שיזכו במלגה יתנדבו במהלך שנת הלימודים במיזמי פר"ח ובקהילת הערבה.

תואר ראשון בערבה

מרכז קהילה ערבה בשיתוף האוניברסיטה הפתוחה,
מציעים לכם להצטרף ללימודי

תואר B.A בפדעי החברה והרוח

תואר B.Sc בפדעי החיים

הלימודים יתקיימו בימי שני, 16:00-21:00, בספיר

ההרשמה תסתיים ב-20.8.2020

* פתיחת הלימודים מותנית במספר הנרשמים
* לא תתבצע גביית שכר לימוד טרם וודאות פתיחת המסלולים